

GYMSEN

GYMSEEN

editor-in-chief PETRA SIMONOVÁ
senior graphic designer PAVLÍNA PIROHOVÁ

contributors
PETRA SIMONOVÁ
LUCIA SERDAHELYOVÁ
ZUZANA HURBANIČOVÁ
MARTINA CINTULOVÁ
LUKÁŠ LUDVA
ALŽBETA REPTOVÁ
SOFIA ŠRÁMKOVÁ
KATARÍNA VALÚCHOVÁ
ANETA ANDELKOVÁ
BEÁTA BAČOVSKÁ
VANESSA HNÁTOVÁ
PIA LUISA ERCOLANO
LILIANA HORŇÁKOVÁ
LEONARD KOMÁREK

proofreader
HANA ODOKIENKO FODOROVÁ

Dátum vydania 19. 04. 2023

Publikovaný obsah je súkromným názorom autora a nemusí vždy vyjadrovať názor redakcie.

Gymnázium Ladislava Novomeského Senica

číslo 19 04/2023

GYMSEN

opinion

10 Zlodej anglických korunovačných klenotov

12 Architektúra, z ktorej mám motýle v hlave

life

18 Trvanlivosť.

22 Well, hello, this is me coming back to the past, i have a zimné lečo and whole lot of high school trauma

27 SENGYM a jeho žiaci

culture

32 Betka's film vault

bookclub

36 Knihy, pri ktorých si aj poplačete, aj sa zasmejete, no hlavne sa zamyslíte nad vnímaním sveta, v ktorom žijete

fashion

40 Módna Biblia a jej poklady

44 A tribute to an icon

art

46 Prišla som o hlas

47 V lesoch podvedomia

48 Mŕtvoly

interview

52 Interview s Mgr. Gabrielou Klimešovou

54 Interview s Mgr. Ivetou Mudrochovou

true crime

58 Nečakaná vražda mladej kráľovnej krásy

inspiration

62 Bookclub sengym profesorov

crosswords

74 Gysen križovky

she delivered late
but she delivered!

EDITORIÁL

Marec či nemarec, začína jar. A na jar sa všetko prebúdzajú. Tak ako sa zobudzajú stromy, zobudzame sa aj my ľudia a aj GYMSEN. (Možno oneskorená) #marchissue je tu. Predsa len občas to zobudzanie trvá dlhšie aj prírode. A to je v poriadku.

Témou tohto čísla je identita a jej flexibilita. Flexibilita identity. Znázornili sme ju vo farbách a materiáloch, v študentoch nášho „gymplu“. V nás. Marec má mnoho prívlastkov a jedným z nich, pravdepodobne tým najznámejším, je „marec, mesiac knihy“. A v tohtoročnej #marchissue vám prinášame kníh neúrekom. Odporúčania na čítanie nielen od „sengymáckych“ študentov, ale i od našich profesorov. Dalo by sa teda povedať, že toto číslo GYMSEN-u je vskutku zasvätené marcu, mesiacu knihy. Na príjemné/zaujímavé/požierajúce čítanie predsa netreba mať iba marec.

Ak nie ste veľkými čitateľmi, môžete sa inšpirovať aj obľúbenými seriálmi učiteľského zboru :).

#marchissue túžila byť obohatená o svoju príbuznú, svoju sestru, vám tak trochu už známu #novemberissue, s ktorou ste sa mohli stretnúť na sklonku novembra tohto školského roku. Avšak, #novemberissue ostane nateraz len v online podobe.

Aj tak sa k novembru trošku vrátim. Marec a november sú v mojom ponímaní úzko prepojené. Obdobie medzi týmito dvomi mesiacmi si dovoľím nazvať „temným obdobím“. Sú to mesiace, kedy môže byť náročné vstať z postele (veď predsa rána bývajú také tmavé a pochmúrne!) a niekoľko hodín následne fungovať akoby sa nechumelilo (a to sa v zimných mesiacoch občas zachumelí, ale naozaj len zriedkavo). Existovať na minime slnečných lúčov je pre niektorých z nás náročné. Marec sa stáva drobným vykúpením z tmavých rán a skorých večerov.

Tento editoriál znie ako óda na marec. A ňou aj je.

Marce sú novými začiatkami. Nesú v sebe nádej a nábeh na kvety. Holé vetvy konárov, ktoré sa postupne zmenia na púčiky, z nich sa vyvinú krehké kvietky a nakoniec sa zmenia na sladké plody. Ale to chce trpezlivosť.

Marce sú metaforou nás samých, našej identity. Odolné, citlivé, príjemné.

Marce sú, a ja som za ne vďačná.

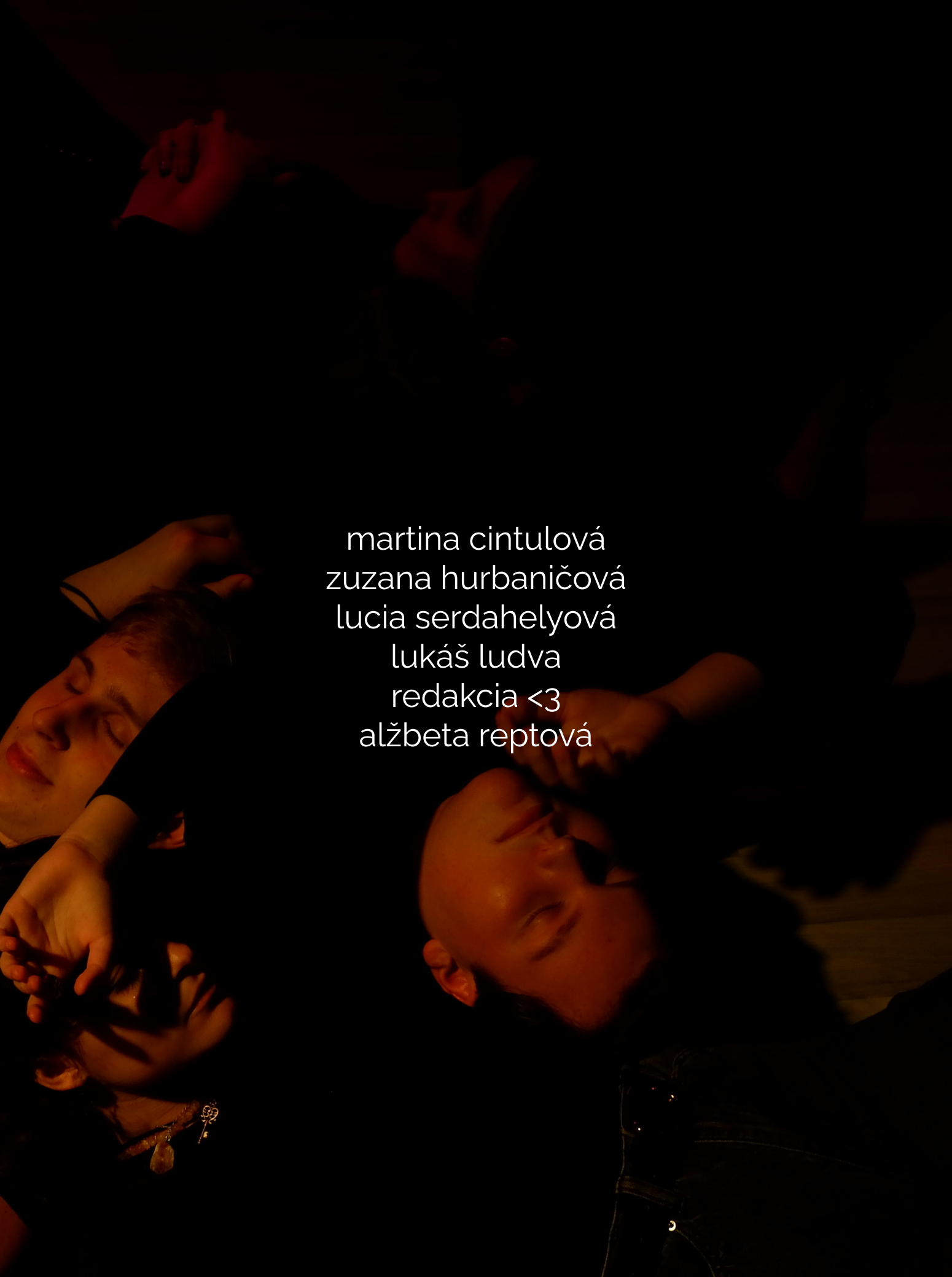
Tak sa začítajte, zalistujte a zamilujte nielen do vkusu našich profesorov, ale aj do encyklopédie módy a iných lások a vášní redakcie GYMSEN-u.

S láskou, vaša editor-in-chief, Petra.

opinion
life
culture

martina cintulová
zuzana hurbaničová
lucia serdahelyová
lukáš ludva
redakcia <3
alžbeta reptová

ZLODEJ ANGLICKÝCH KORUNOVAČNÝCH KLENOTOV

V roku 1649 sa na anglický trón dostal Charles II. (po slovensky Karol II.). Po vláde „Lorda Protectora“ Olivera Cromwella sa s Charlesovou korunováciou Británia stala opäť monarchiou. Ľudia mali svojho nového kráľa radi. Posilnil politickú moc Británie a zabránil šíreniu sa Veľkého londýnskeho požiaru, ale hlavne mal rád párty. Charlesa môžeme opísať ako excentrického – mal rád večierky a spoločnosť natolko, že dovolil obyčajným ľuďom prísť a pozeráť si, ako obeduje v pondelok, stredu a piatok. Tiež je to kráľ, za ktorého vlády Thomas Blood (takmer) ukradol korunovačné klenoty.

Anglická občianska vojna vypukla v roku 1642 a Blood prišiel do Anglicka bojovať za Charlesa I., ale keď sa ukázalo, že Cromwell vyhrá, okamžite zmenil strany. Keď bol v roku 1653 Charles I. porazený, bol Blood vymenovaný za „Justice of the Peace“ (zmierovací sudca). Bol mu pridelený veľký majetok, ale keď sa Charles II. v roku 1660 vrátil na trón, utiekol so svojou manželkou a synom do Írska. V Írsku sa pripojil k spriahaniu s nespokojnými Cromwellianmi a pokúsil sa zmocniť Dublinského hradu a vziať guvernéra Lorda Ormonda do zajatia. Tento plán mu dvakrát nevyšiel, a tak sa Blood zamerlal na niečo iné – chcel ukradnúť klenoty z Tower of London.

V roku 1671 si išiel Blood v prestrojení za farára prezrieť korunovačné klenoty a spriatelil sa s dozorcou Edwardsom a jeho rodinou. 9. mája 1671 prišiel Blood so svojim „synovcom“ a ďalšími dvoma mužmi navštíviť dozorcovu rodinu. Zatiaľ čo „synovec“ spoznával dozorcovu dcéru, ostatní v skupine presvedčili dozorca, aby im ukázal klenoty. Edwards ich zaviedol dole a odomkol dvere do miestnosti, kde ich uchovávali. Vtom ho Blood zbil palicou do bezvedomia a prebodol mečom. Odstránili mriežku a vybrali korunu, kráľovské jablko a žezlo.

Možno sa pýtate, ako mohli tieto veľké a ťažké klenoty schovať. Kráľovskú korunu sploštili kladivkom a vložili do tašky. Jablko si Blood napchal do nohavíc a žezlo bolo príliš dlhé na to, aby sa vošlo do tašky, a tak sa Bloodov švager Hunt pokúsil rozrezať ho na polovicu! Akýmsi zázrakom bol dozorca stále nažive, nadobudol vedomie a začal kričať: „Vražda, zrada!“ Blood a jeho komplici odhodili žezlo a pokúsili sa dostať preč. Vežu chceli opustiť Železnou bránou, no po neúspešnom pokuse zastreliť jedného zo strážcov bol Blood nakoniec zatknutý.

Vo väzbe Blood odmietal odpovedať na otázky, pokiaľ ho nezavedú za kráľom. Rátal s tým, že mu jeho šarm zachráni krk. Blood bol prevezený do paláca, kde ho vypočúval kráľ Charles a členovia kráľovskej rodiny. Po tejto návšteve mu bola udelená milosť a ešte k tomu dostal pozemky v Írsku v hodnote 500 libier ročne a bol zamestnaný ako špión. Presný dôvod, prečo kráľ konal práve takto, nikto nevie. Jedna z teórií hovorí, že sa ho kráľ zľakol pre jeho drzosť. Druhá teória zas tvrdí, že kráľa Charlesa Bloodov príbeh a charakter pobavili. Ďalšia teória je bližšia k charakteru Charlesa II., ktorý bol známy svojím záujmom o smelých ničovníkov. Blood sa stal v Londýne populárnou postavou a často sa objavoval na súde.

Keď sa Edwards zotavil zo svojich zranení, bol za statočnosť pri bránení korunovačných klenotov kráľom odmenený. Všetkým návštevníkom veže rozprával príbeh o krádeži klenotov.

V roku 1679 sa však nevídané šťastie Blooda vyčerpalo. Pohádal sa so svojim bývalým patrónom, vojvodom z Buckinghamu. Ten požadoval 10 000 libier za urážlivé poznámky, ktoré Blood vyslovil na jeho adresu. Nikdy však zaplatené nedostal, pretože Blood zomrel 24. augusta 1680 vo veku 62 rokov. Jeho povest' bola po celom Londýne taká známa, že sa úrady museli uistiť, či náhodou nepredstiera svoju smrť. Na jeho náhrobnom kameni je napísané: „Here lies the man who boldly hath run through more villainies than England ever knew.“

Od toho dňa neboli korunovačné klenoty nikdy ukradnuté, keďže žiadny iný zlodej sa nesnažil vyrovnáť drzosti plukovníka Blooda.

Karol II.

Thomas Blood

Architektúra, z ktorej mám motýle v hlave.

Predstavím vám kúsok architektúry, ktorá vo mne zanechala stopy. Nevieť presne, ako sa pri jej vnímaní cítim, či sa mi páči alebo nie, jediné, čím som si istá je, že vo mne zanechala malý plamienok zvedavosti. Z estetického hľadiska zaujímavé, čo sa týka udržateľnosti a dopadov tejto architektúry na našu planétu, tým práve nadšená nie som. O filozofii, z ktorej daná architektúra vyplýva, sa tu nebudem veľmi rozpisovať, keďže je to trochu komplikovanejšie xD.

Expresionistická architektúra (začiatok 20. storočia)

Expresionizmus sa v Európe rozvinul po prvej svetovej vojne. Tento štýl architektúry mal vyriešiť problémy sveta prostredníctvom symboliky („konať v mene spoločnosti“) a snažil sa priviesť ľudí do duchovnej sféry, ktorá je ďaleko od reality – utópie, v niektorých ohľadoch môžeme hovoriť aj o dystopii. V Nemecku bol expresionizmus znakom „znovuzrodenia“ a postavenia „nového“ Nemecka. Exteriér budov nás má ochrániť pred vonkajším svetom. Expresionistickí architekti sa snažili odstrániť pocit stien a stropov, architektúra má v nás vyvolať pocit tzv. „membránového obalu“.

Najčastejšie používané materiály boli sklo, betón a kryštály. Priehľadný efekt skla napomá-

hal „v prehĺbení“ vzťahu k prírodnému a kozmickému prostrediu, ktoré predstavovalo emócie človeka – zachytenie emócií je prioritou architektov tohto smeru, hlavne tých negatívnych alebo prehnaných. Kryštál bol symbolom znovuzrodenia (využívaný hlavne v Nemecku).

Ako však určite viete, expresionizmus bol romantickým hnutím. Preto možno vyčítať architektom príliš veľké postavenie emócií či formálnych aspektov architektúry (snaha konať v mene spoločnosti) nad všetky ostatné záujmy (výdrž stavby, kvalita materiálu atď.). Mnohé expresionistické stavby sú už pripravené na odchod :) a my im môžeme len zakývať na rozlúčku.

Moji expresionistickí obľúbenci sú:

Einstein Tower , Potsdam, Nemecko, Erich Mendelsohn

Grundtvigs Kirke, Copenhagen, Dánsko, Peder Vilhelm Jensen-Klint

Chile House, Hamburg, Nemecko, Fritz Höger

Brutalizmus (hlavne v rokoch 1950 – 1970)

Architektúra masívnych rozmerov, kde kraluje betón – brutalizmus z fr. betón brut = čistý /surový betón. Brutalizmus sa vyhýba dekoráciám, aby „odhalil“ materiál použitý na dizajn (v určitých momentoch môžeme hovoriť o oslavovaní betónu). Brutalistická architektúra je dnes známa ako súčasť „socialistickej architektúry“ – každý z nás pozná „škaredé komunistické“ budovy.

Netreba však hádzať všetky brutalistické stavby do jedného vreca. Hnutie má predsa britský pôvod. Bolo založené na základe posudku R. Banhama

(z roku 1955). V posudku sa písalo o škole navrhnutej Alisonom a Petrom Smithsonovými. Architekti ukázali nový, predtým nevídaný prístup k architektúre, ktorým zobrazili, „odhalili“ oceľovú a tehlovú konštrukciu stavby.

Znaky brutalizmu môžeme však pozorovať aj v práci Le Corbusiera v stavbe Unité d'Habitation v Marseilles zo štyridsiatich rokov minulého storočia.

16 GYMSEN *opinion*

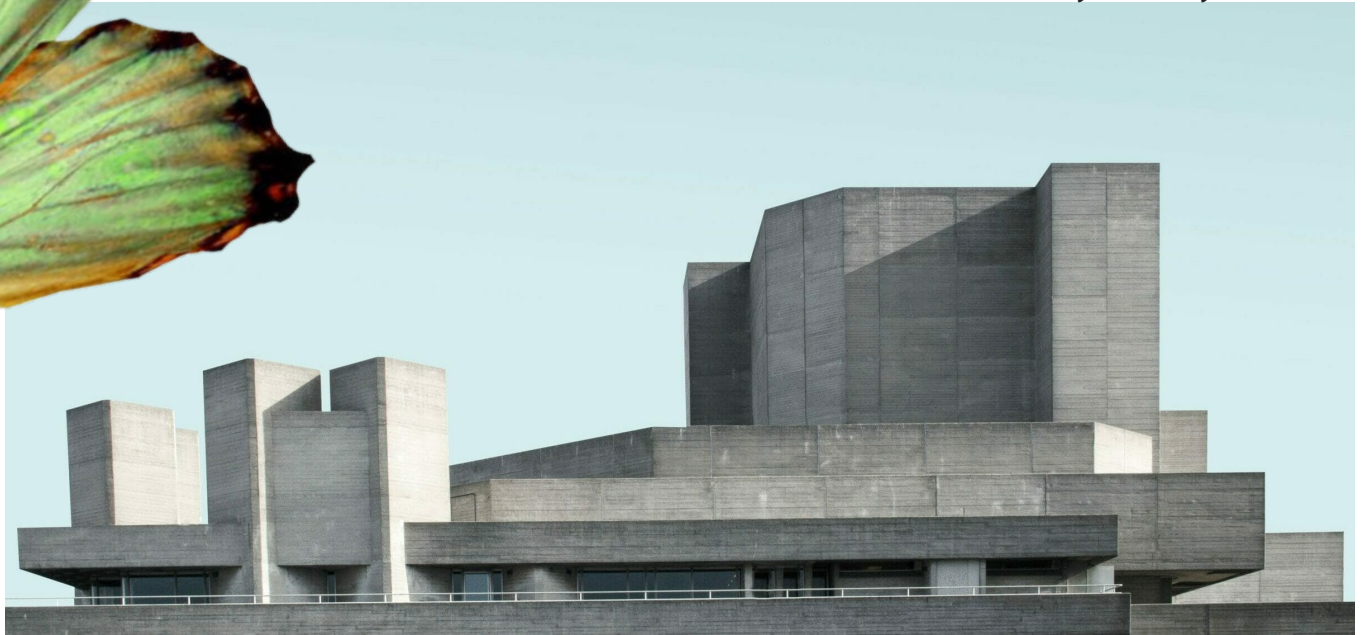
A niektoré brutalistické budovy sú naozaj mega. Ako napríklad:

Univerzita (UTEC) v Lime v Peru, Yvonne Farrell a Shelley McNamara

Národné divadlo v Londýne, Denys Lasdun

Treba podotknúť aj to, aké dopady má stavba týchto mohutných betónových budov na našu planétu. Výroba betónu prispieva k znečisteniu ovzdušia, zatiaľ čo preprava surovín na výrobné miesta prispieva k zvýšeniu skleníkových plynov v ovzduší. Samotná výroba betónu je zodpovedná za približne 5 % globálnych emisií oxidu uhličitého.

Veľa odborníkov sa obáva návratu k brutalizmu. Dúfajme, že sa tak nestane, a ak aj áno, snád bude betón nahradený iným materiálom :) (potom by sme však nemohli hovoriť o brutalizme).

TRVANLIVOST.

tvój jediný
hriech

som ja

Dnes sa mi o tebe snivalo. Aj dva týždne dozadu. A mesiac predtým. Naháňali sme spolu motýle. Po tretíkrát som sa stratila v ilúzii tínedžerského romániku, tak nechutne sladkého, že by sa moja existencia pre okolitých ľudí stala tak akurát čerstvým materiálom na výsmech. Zdravá žiarlivosť predsa nezaškodí nikomu. Ale naozaj nemajú žiarliť na čo. Aspoň nie na opak stereotypného problému spoločnosti v mojom veku, teda nejaké tie čerstvo naleštené „attachment issues“. Vraj za to môžem byť tak akurát rada, o tom ale pochybujem.

Túžim po niekom túžiť. Chcem po niekom prahnúť tak veľmi, až ma to donúti byť lepším človekom. Niekoho tak potrebovať ako dvakrát v mojom živote. Vtedy, *raz* pred mojou metamorfózou a cez leto, cez tie 2 týždne v inom svete. Tí ľudia sa však pominuli. A moje pocity tiež. Tak k nim prestanem každého prirovnávať. Lebo mi už nehoria líca pri každom pohľade na tvoju tvár. A nechcem ľubiť niekoho, kto ma neľúbi naspäť. Iba chcem vedieť, či som toho aspoň schopná. Hľadám v sebe viacej súcitu. Ľudí sa snažím vidieť, nielen ich sledovať. Nech sa nezašpirálujem do sveta, kde existujú iba moje potreby. Hľadám tam teba. Možno v sebe. Možno v iných ľuďoch. Je to však len chabá snaha znovu byť tým, čím sme boli kedysi (a to aj tak bude iba spomienkový optimizmus;)).

Napriek tomu mi chýbaš. Chýbaš mi tak ako leto. Leto, ktorého teplý dych zmýval všetky nečistoty z mojej pokožky a v úmorí nežnosti mi jeho stisk dovolil dýchať z plných pľúc, nasávať sýtosť farieb a nechať moje oči blčať svetlom mesiaca. Náhle však stíchlo, otočilo sa mi chrbtom a nastolilo oslepujúci tieň, ktorý pretrvával celú zimu. Tá spomalila moje dýchanie mrazivou mlákvosťou a vysušila slová na mojich perách. Prikrývala ma iba tenká námraza a ja som pod ňou videla seba i tú dušu, pre ktorú by som celý svet na kolena položila. Len tak, na dobrú noc. Lebo tento boj by bol prvý, ktorý by som si vybrala sama. A moja zbraň by bola ticho.

V tichu by som prestala premýšľať. Povedala by som tieňom v úzadí, dnes neprosím, dnes žijem. Keď nezazerám, je svet zrazu jasnejší a ja už iba nepozerám, ale *vidím*. Opäť som raz trvanlivá. S príklepovou vrtačkou. Mladá som jeden, dva, trikrát. Naháňam motýle, učím sa umierať, hreším nežne. Krása ma pohlcuje. Hladká ma svojou návykovosťou, šepká mi zachrípnutým hlasom do ucha a jej dych ma štekľí na krku. Je nebezpečne blízko. Zarýva mi ostré nechty do naježenej pokožky. Vníma ma iba ako mäso a kosti a ja ju k sebe pustím. Už nie z povinnosti, ale z obdivu pre to, čím skutočne je. Je bolesť.

Po pohľade na ňu mi v hlave vrta iba odvrátený pohľad, pocit nečistoty a zrada. Obojstranná strana dvoch mimobežných rovín, nerozpustných, pevných reflexov, ktoré vytvárajú z našich slobodných vôlí väzenie. Moria myšlienok bez záchrany. V ich temnote sa chcem navždy stratiť v nevinosti. V sladkej nevedomosti. Sledovať z brehu svet zaplavený týmto morom. Prečistiť si zanedbané pľúca slaným vetrom a prevetrať oči, ktoré sú novo otvorené.

Tvoj jediný hriech som ja. Sedím na ostnatom tróne a bojujem s imaginárnym démonom poslaným mojimi snami, pre ktoré sa mrvím v paplónoch vlastnej bezmocnosti. Aspoň som si to vybrala. A ty? Pi z kalicha mojej fantázie, okús hviezdy v mojich očiach a nevzpieraj sa čiernemu zamatu, ktorým je môj dotyk. Tak dosiahneš trvanlivosť. Tok chvejúceho sa dúfania. Buď v ňom, prosím, so mnou.

well hello, this is me
coming back to the past,
i have a zimné lečo
and whole lot of high
school trauma

@asentimentalletter

Well hello, this is me coming back to the past. Váš bývalý spolužiak a šéfredaktor tohto nádherného plátku, ktorý rastie do krásy ďalej a ďalej. A už nie vďaka mojim drahým spolutvoriteľom back in the time, ale tým novým a súčasným, z ktorých sa v prizieraní len radujem.

Pri odchode z gymnázia bol jeden z mojich strachov aj ten, ako to nakoniec s časopisom dopadne. Po necelom roku zbierania tých kúskov bývalej verzie časopisu a následnom boji o to, aby sme ho vlastne mohli robiť, som dúfal, že sa to nerozpadne. Že temné sily z kabinetov zase neožijú a nasledujúca redakcia nebude možno taká odhodlaná a silná, aby im odolala. Nebolo to dôležité len kvôli samotnému časopisu, ale hlavne kvôli tomu, že akákoľvek akceptácia zasahovania do obsahu vyučujúcimi alebo vedením je absolútne nepripustná najmä v prípade, ak má tá škola vôbec nejakú motiváciu viesť žiakov k mediálnej výchove. Čo verím, že má.

Redakcie tlakom odolali. Na čele s Karolínou Pirohovou, ktorá bola silnejšia, ako si možno zo začiatku myslela, a neskôr s Jurajom Chábelom, pre ktorého to platí podobne. Teraz je na čele Petra Simonová, ktorá už po jej prvom čísle ukázala, že she does know how to do her thing. Robí to v rovnakej nálade, ako sme začali, ale v inej forme a inom obsahu. Nezostáva v postavených koľajach, ale trasuje a stavia nové. Robí to dobre, pekne, so zmyslom, nezávisle, a hlavne preto, aby sa čítalo a listy neboli len platformou, či už pre školské promo, alebo pre hromadenie úspechov na okresných olympiádach.

Aj keď už nevidím do útrobov tvoriaceho procesu a ani do bojov, ktorých je možno súčasná redakcia účastná, tak sa to podarilo. Posledné vydania sú plné krásnych tituliek a ešte krajších textov.

Akokoľvek pateticky to môže znieť, GYMSEN bude vždy moje dieťa, jedna z mojich doterajších osobných výhier a je krásne vidieť, že to malo zmysel. Že aj keď to bolo na začiatku celkom vtipné, tak niekoľkomesačný boj sme nakoniec vyhrali. Snahu o to, aby časopis robili skutočne študenti pre študentov nepodlomili ani takmer tajné hlasovania organizované vyučujúcimi na rôznych hodinách.

Osem rokov na gympli bolo fajn až na to, že som odišiel pripravený na dlhú cestu terapie a farmaceutickej liečby z tej osemročnej traumy. Dúfam, že po tom čase, čo som preč, sa gypsel trochu zlepšil a nemyslím tým nálepky na schodoch a nové tulivaky v spoločenskej miestnosti. A ak by náhodou nie, mám pre vás najkrajšiu správu – ak sa trápíte, tak sa to zlepší.

Gympel môžu byť, ale veľmi, veľmi nemusia byť tie najkrajšie roky života, a ak máte pocit, že ste sami, že ste hlúpi alebo slabí – it gets better. Popri živote vonku zo Senice, vo väčšom meste na výške, zistíte, že mať rád, sa dá. Že všetko, čo vám v návale vyhorenia, únavy alebo z čistého sadizmu povedia vaši stredoškolskí učitelia, nie je pravda. Síce možno je v ich starom, usadenom a smutnom svete, ale ani zďaleka v tom vašom. A ak máte pocit, že ste viac a viac obeťou tlaku, že musíte vedieť, kým ste a čo budete robiť – omg you are 18/19. Neustále skúšanie a hľadanie nových aktivít, odborov či prác je a bude krásne. Aj keď sa vám to možno teraz nezdá, príde to a aj toto neznámo začnete mať radi.

Ja to stále robím, stále sa hľadám, striedam veci, ktorým sa venujem a ľudí, ktorých prítomnosť sa pre mňa vyčerpala. A momentálne varím, píšem recepty, učím ľudí variť a píšem o sebe, lebo to je spolu s jedlom jedna z mála vecí, ktorej rozumiem a mám skutočne rád. Takže na záver tohto listu, správy, loveletteru môjmu minulému ja – je recept. Make it, make yourself better, high school is hard enough, treat yourself.

love you,

Lukáš

It is not shakshuka nor lečo, nor eggs in purgatory, but something in between and above them. Lečo je letné jedlo, ale chuť naň prichádza v každom období roku (hovorím o sebe). Toto v sebe nemá zelenú papriku, lebo ju nemám rád a ani červenú, lebo to by sme ju potom museli opalovať a zvliekať z kože (inak to nemáme radi, že). Ak máte chuť na párok-rajčiny-vajíčka situáciu, spravte si to, je to dobré. Sambal oelek je tam prirodzene kvôli svojej akurátnej pálivosti, kvetnatosti. Ale ak nemáte, dajte niečo iné pálivé, čo ľúbite. Alebo nedajte vôbec. Čo dajte ale určite, je jedlá sóda - seems like a strange thing to do but it does a lot. Plechovkové rajčiny majú bez dlhého varenia kovovú chuť a nepríjemnú aciditu. Jedlá sóda ich zneutralizuje a vy nič nepríjemné nepocítite. Rovnako, prosím, ak máte, dajte tomu na konci maslo, it does wonders.

zimné "lečo"

*bude vám to trvať približne dvadsať minút
na jednu väčšiu porciu*

2 pl olivového oleja
2 párky (rastlinné sú okej)
2 strúčiky cesnaku
1 čj sambal oelek alebo niečo iného
oblúbeného páľivého
½ čj údenej papriky
½ plechovky krájaných rajčín
½ čj jedlej sódy
2 vajička
1 pl masla
soľ, čierne korenie, cukor
trocha sušenej pažitky
vločková soľ *optional*

opečený tousták

budete potrebovať teflónovú panvicu

Olej na teflónovej panvici rozpáľte na vyššom strednom stupni. Párky nakrájajte pod uhlom na kolieska, cesnak nakrájajte na tenké pásiky – oboje hodte na panvicu a restujte. Keď bude cesnak zlatistý a párok jemne vypuknutý a opečený – pridajte údenú papriku, sambal oelek (or anything else) a krájané rajčiny. Premiešajte, osolte a okoreňte, ochutnajte, prípadne doladte. Nechajte variť 5 minút a potom primiešajte jedlu sódu.

Do bubľajúcej zmesi vyklepnite vajička tak, ako by ste robili volské oká, trochu im to v rajčinách vystelte. Panvicu priklopte, znížte plameň a nechajte 3 minúty variť. Vypnite sporák, panvicu nechajte na horúcej platni, odkryte, pridajte maslo a varechou jemne rozmiešajte vajička do rajčín – tak, aby vám zostali celistvé kúsky vajička. Dochuťte soľou, korením a cukrom.

Servírujte s pažitkou, vločkovou soľou, maslom a opečeným toustákom. <3

SENGYM a jeho žiaci

Ako hodnotíte svoj kabinet od 1 do 10?

p. prof. Nahyrniak: „Samozrejme, že 10!“

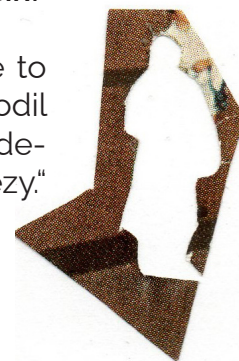
p. prof. Mudrochová: „Desať. Najlepší kabinet, matika je najlepšia na svete!“ *(smiech)*

Ale fyzika je všade!

Aký je tvoj názor na kurací rarášik?

„Arnoš Štangla z 1.F“: „Rarášik? To je to zavinuté? Ja som vtedy ešte nechodil na obedy, ale zdalo sa mi to byť také *delikátne*, ako keby to bol Gordonézy.“

nevie, čo je rarášik :(

Často naháňaš/lovíš divú zver?

Kristína z 2.B: „Áno, v autoškole – pravidelne.“

Kika the cestný veterán

Bára a Julka z prímy: „Jasnéeé... /side eye/ asi... ja neviem. Divá zver sú naši spolužiaci.“ *(smiech)*

Slávka zo 4.A: „Nie.“ Prečo? „Neviem... *(ticho)* neviem... /stres/ eh... nelovím?“

Ondrej: „Ne!“

Čo sa vám na imatrikuláciách páčilo najviac?

Príma: „Septima!“ Ktorý program konkrétne? „Eeeeeh-hhh.... opice? Opice. Opice!“

Čo si robila cez koronu?

Veronika zo Sekundy: „Bola na mobili, sedela a spala.“

produktívne oddychovanie

Fén alebo fénix?

Diana z Kvinty: „Fenál.“

crazy girl

Denis z Kvarity: „Fénix.“

Jakub z 2.C: „Fén alebo fénix? Heh... fénix.“

Komu si fandil/a vo futbale?

Janka z 2.A: „Nepozerám futbal.“

opýtali sme sa nesprávneho človeka

Braňo z 2.A: „Brazílii.“ A vo finále? „Aaaaa, skôr Argentíne.“

Opýtali sme sa správneho človeka

Kto je na tejto škole najkrajší?

Tibor z 2.C: „Ja.“ **wohoo seba!dska <3**

tiež Tibor z 2.C: „Peter Nosko z 2.C“

Peťo/Bédo zo Septimy: „P. prof. Rusnáková.“

Kto je na tejto škole najikonickéjši?

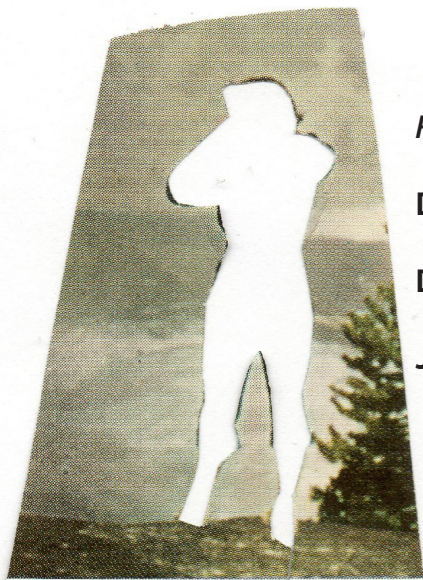
Alžbeta z Oktávy: „Akože povedala by som, že p. prof. Bulka, ale ten tu už, žiaľ, nie je. Tak teraz asi p. prof. Vícenová, pre mňa osobne.“

nikdy nezabudneme
na p. prof. Bulku

Ktorá trieda je najlepšia v nemčine?

p. prof. Maliariková: „Oktáva?“

coole deutsche leute

Leo máme na teba otázku?

Leo: „Nemôžeme znova? /nestihli sme sa ani opýtať/ Ešte raz ... ja som to... počkať. (smiech) A čo mám vyprávať?“

*pán Matorič,
ste to vy?*

Fén alebo fénix? „Fénix?“

Máte domáce klobásy alebo ich kupujete?

p. prof. Rusnáková: „Kupujeme, domáce.“ *A kde?*
„To jeee... ehm... tajomstvo. U jedného rodinného pána – z rodiny teda.“

*P. profesorka chce mať
klobašky len pre seba
-pochopiteľne!*

Peto V. z 3.B: „Domáce. Určite domáce.“

Ktorého profesora by si si zobral za ženu?

Rasťo z Kvarty: „To čo je za otázka? /bol šokovaný/ Žiadam novú otázku!“

Ktorého profesora máš najradšej? /dlhé rozmýšľanie/

Spolužiačka: „Pána profesora Staňa.“ /a Rasťo súhlasil/

Máš rada Rihannu?

Aneta z 3.B: „Dá sa...“

Timúr (Kvarta), aký máš názor na svojho brata?

„Nebudem sa vyjadrovať.“

A Timúr, koľkým ľuďom si už daroval srdiečkové lízatko?

„Iba teba.“

- O -

Pani prof. Jurigová, aká je vaša kompletná aprobácia? „Anglický jazyk.“

Popíš nám svoj outfit ?

Erik z 3.B: „Počkaj, prosím. (*ticho*) Za minútu pišem písomku zo slovenčiny!!“ (*smiech*)

Erik = ukážkový žiak

Aneta z 2.B: „Aehm... čierne gate. Takto, hej? Čierny svetrik s čipkou a biely svetrik.“

fashion icon

Ty a ja, áno alebo nie?

Simona z 2.C: „Jasné !!!“

Adriana z 2.C: „Jednoznačne!“

Adriana jednoznačne nezaváhala!

Z filmu *Pelíšky* máš radšej Michala alebo Jindřišku?

Mariana z 3.B: „Jindřišku.“ *Prečo?* „Jak herečka je velice pekná.“

Šál alebo šalát?

p. prof. Staňo: „Ako... ako, šál alebo šalát? V akom zmysle?“ *Že čo preferujete?* „Šalát moc rád nemám...“ *Takže šál?* „Ale... ani šál nenosím.“

Peter CH. z 3.B: „Šál alebo šalát?? Ešte raz... Šál alebo šalát?!“ (*chvíľa ticha*) ... Šalát.“

Katka zo 4.B: „Šalát, lebo mám rada jedlo.“

Juraj z Tercie: „Šalát!!“

wouuu

Mal ťa niekedy niekto rád?

Klára z Kvinty: /veľmi sebavedomo/ „Mal, podľa mňa.“ *A kto ťa mal rád?*

„Moje... kamošky?“

Andrej zo Septimy: „Áno.“ *Kto?* „Rodičia.“

uuu

Šimon z Kvinty: „Nie.“ *(smiech)*

Šimon (Kvinta) aký je tvoj názor na Septimu? „Velice dobrí ľudia, ehm, noo... hej“
Kto je tvoj obľúbený človek zo Septimy? „Asi pán Samko Široký.“

Považujete predmet TŠV za dôležitý?

p. prof. Madunický: „Samozrejme... inak by som tu nebol. *(smiech)* Aj takí, ktorí si v živote „neprivoňali“ k telocviku, si nájdu svoje nejaké pôsobenie a miesto. Naučíme ich dovednosti (!), všestrannosti (!), všetky disciplíny – volejbalové, tenisové, ping-pongové, badmintonové. Všetko si nájdu, každý to svoje. Zuzka, čo si si tu našla ty?“ „*Ja? Zatiaľ sa ešte hľadám.*“ „Ešte sa hľadáš?“

*Telesná je naozaj dôležitá
-noste si úbory!*

Čo hovoríš na ružové nechty, ktoré maľuje Príma?

Lukáš z 2.C: „Velice dobré, šikovní sú.“

Učíte radšej dejepis alebo nemčinu?

p. prof. Zburinová: „Nemčinu. Určite nemčinu.“ *Prečo?*

„Žiaci môžu viac konverzovať, komunikujeme spolu. Na dejepise nie je toľko času a priestoru na tú diskusiu.

Na nemčine rozprávajú viac študenti.“ *(prešiel okolo Braňo)* „Braňo, ty nemáš ešte napísanú písomku!“ *(smiech)*

betka's film vault

summerland.

/2020, United Kingdom, Jessica Swale/

Tento príjemný film odohrávajúci sa počas II. svetovej vojny rozpráva príbeh mladej spisovateľky Alice (Gemma Arterton), ktorá žije v pobrežnej dedinke na juhu Anglicka, v ktorej ju nemajú radi pre jej nevrlosť a temperament. Deti si myslia, že je čarodejnica, pretože je samotárka, čo jej vyhovuje lebo chce v pokoji pracovať na svojich knihách o anglickom folklóre. No jedného dňa jej zaužívaný spôsob života naruší Frank (Lucas Bond), chlapec evakuovaný z Londýna, ktorému neostáva nič iné len dôverovať ľuďom okolo neho. Alice si ho, napriek nevôli, musí k sebe zobrať aspoň na týždeň, kým sa mu nenájde iná rodina. Zo začiatku mu dáva patrične najavo, že je u nej nevitáný a že nemá rada deti, no po pár dňoch vpustí zvedavého chlapca do svojho srdca. Počas deja môžeme vidieť záblesky Alicinej minulosti, v ktorých si spomína na život so svojou partnerkou Verou a rozmýšľa, čo sa s ňou stalo po ich rozchode.

little forest.

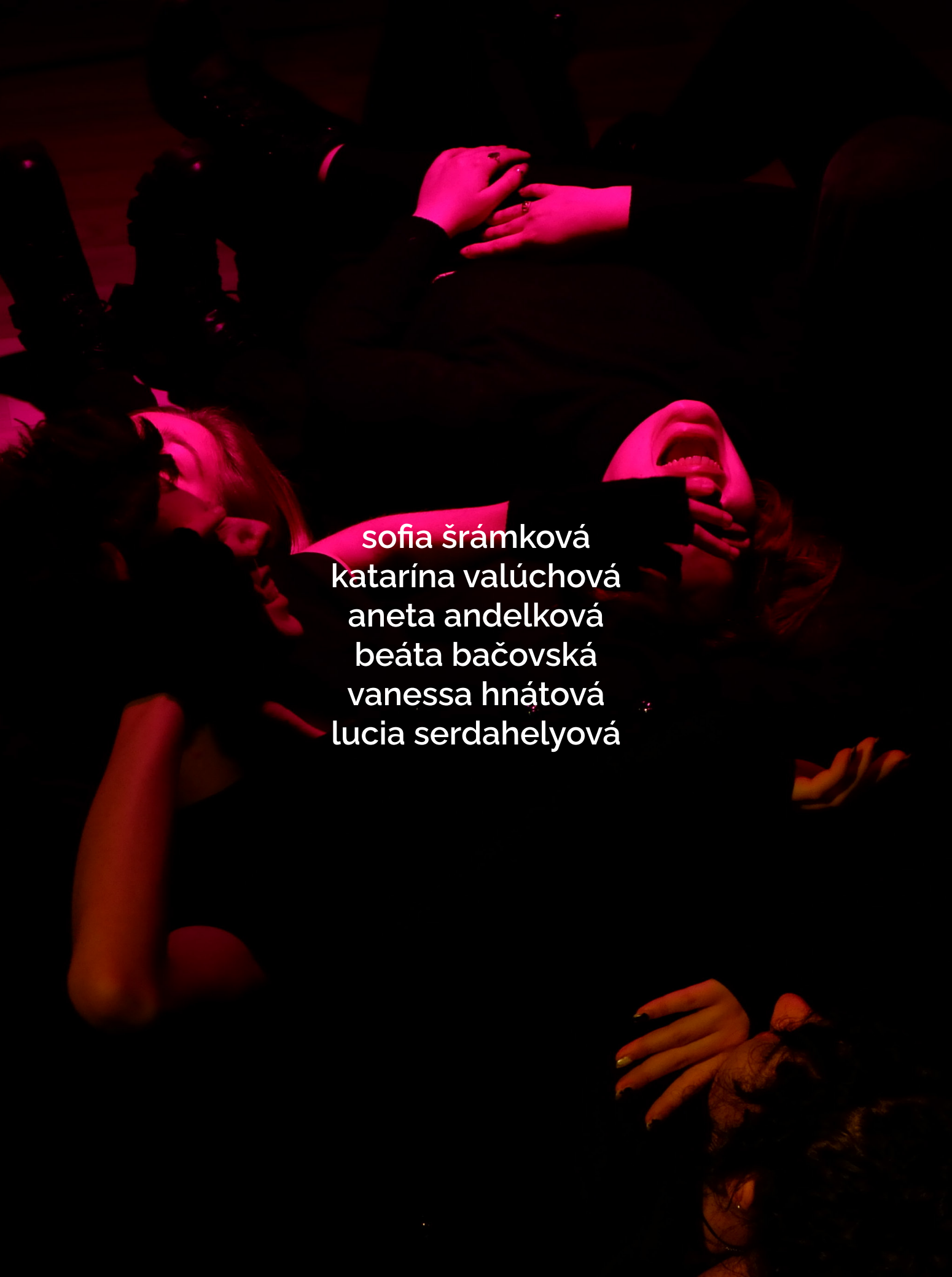
/2018, Južná Kórea, Yim Soon-

Vo filme Little Forest sledujeme život mladej ženy Hye-won (Kim Tae-ri), ktorú prestali baviť ulice veľkého Soulu. Kvôli skúškam, ktorými neprešla a kvôli jedlu, ktoré jedla len z povinnosti, sa rozhodla vrátiť do dediny, kde vyrastala so svojou mamou. Tá ju opustila predtým, ako Hye-won odišla študovať na vysokú školu. Hlavná postava najskôr nechce nikomu z jej blízkych povedať o tom, že sa vrátila domov, no postupom času sa začne stretávať so svojimi kamarátmi z minulosti a aj so svojou tetou. Začne obrábať pôdu okolo svojho domu, sadiť ovocie a zeleninu a užívať si pomalý život, ktorý jej zlepšujú jej priatelia, pes a dobré jedlo. Scény z bežného života, sú doplnené detailnejšími zábermi, ako Hye-won varí a pripravuje jedlá a nápoje, ktoré jej varila mama, keď bola malá. Popri tom si na ňu spomína a rozmýšľa, prečo odišla. Vo filme síce nie je konkrétna zápleтка, ale jednoduchosť filmu plus scény variačej Hye-won sú ako pohladenie na duši.

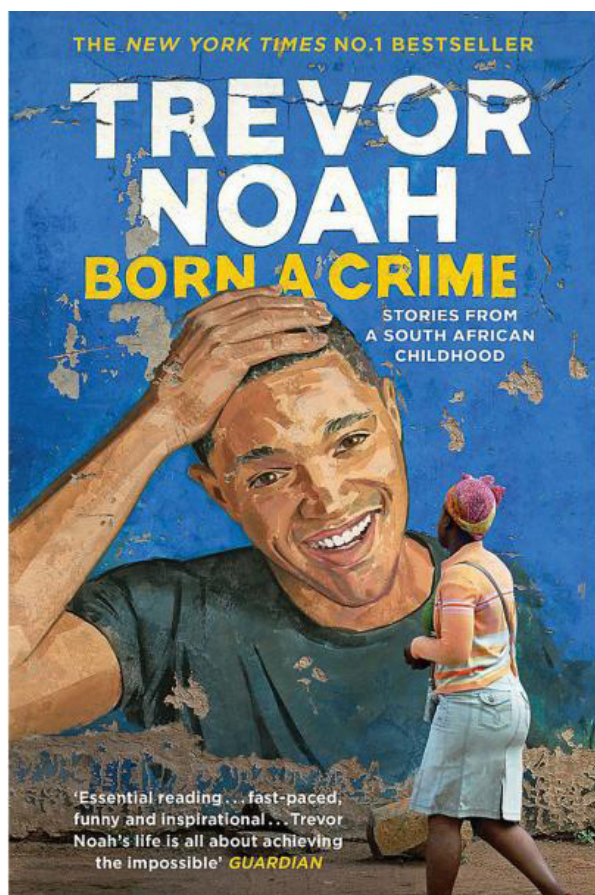
A group of people are gathered in a dark room, illuminated by a strong red light. Several individuals have their hands raised, some in a gesture of applause or agreement. The scene suggests a social gathering or a presentation. The text 'bookclub fashion art' is overlaid in the center of the image.

bookclub
fashion
art

sofia šrámková
katarína valúchová
aneta andelková
beáta bačovská
vanessa hnátová
lucia serdahelyová

Knihy, pri ktorých si aj poplačete, aj sa zasmejete, no hlavne sa zamyslíte nad vnímaním sveta, v ktorom žijete.

Born a crime / Vinný od narodenia – Trevor Noah

Trevor Noah sa narodil žene z kmeňa Xhosa a švajčiarskemu občanovi v dobe, kedy sa vzťah medzi partnermi odlišnej farby pleti pokladal za trestný čin. Trevor Noah čitateľov sprevádza svojimi skúsenosťami s rasizmom, skrývaním, chudobou, ale aj odvážnym vzoprením sa rodičov či jeho cestou za slobodou. Z Trevora sa nakoniec stane komik, producent a moderátor a získa rôzne ocenenia. Napriek vážnosti tém, ktoré autor otvára, každú chvíľu vám poskočia kútiky z často bizarných momentov.

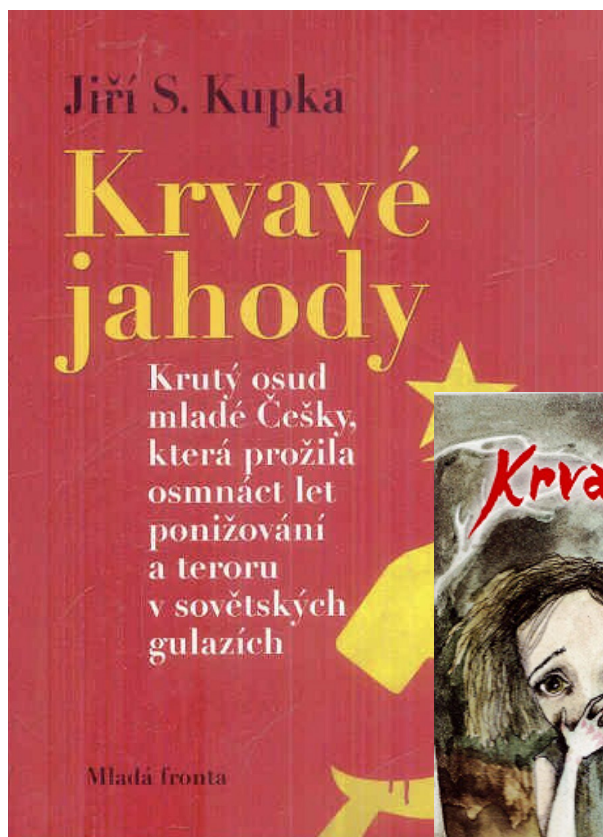
Beautiful world, Where are you/Krásny svet, kde si – Sally Rooney

Spisovateľka Alice sa zoznami s Felixom. V Dubline sa jej najlepšia priateľka Eileen spamätáva z rozchodu a začína opäť flirtovať so Simonom, s ktorým sa pozná od detstva. Alice, Felix, Eileen a Simon sú každý iní, no napriek rozdielom ich znepokojuje svet, v ktorom žijú. Autorka a jej postavy sa v tejto knihe venujú rôznym témam – kráse, sláve, sociálnym sieťam, duševnému zdraviu, priateľstvu, láske, prerodu priateľstva na lásku a hľadajú vlastnú identitu aj kultúrnu triedu. Hľadajú svet, v ktorom by našli nádej, lásku a úspech. Dokážu uveriť v krásny svet?

Listopád – Alena Mornštajnová

Ako by naše životy vyzerali, keby v roku 1989 dopadlo všetko inak? Ako by to vyzeralo, keby sme zostali za železnou oponou a naše životy boli stále rozdelené? Práve tejto otázke sa venuje autorka v knihe Listopád. Príbehy rodín, ktoré rozdeľuje hranica vás zasiahnu, takže si pripravte vreckovky.

Krvavé jahody – Jiří S. Krupka

Krvavé jahody je kniha jednoznačne určená pre ľudí s veľmi dobrým žalúdkom. Ide o detailný opis života Věry Sosnarovej zaznamenávajúci koniec druhej svetovej vojny a príchod sovietskych vojsk do ich dediny. Hovorí o brutálnom zaobchádzaní so zajatcami, znásilňovaní detí a žien, nespravodlivých súdoch, ale aj o tom, ako sa jej podarilo dostať preč.

Túto knihu by som odporučila každému, kto sa chce dozvedieť niečo viac o situácii krátko po oslobodení Československa, aké brutálne boli gulagy a aké prostredie čakalo na ľudí, ktorí sa z nich dostali živí. Kniha je hrubá, občas vám z nej bude zle a nebudete chcieť veriť, že takéto veci boli kedysi niečou realitou.

Feminismus je pro každého – Chimamanda Ngozi Adichieová

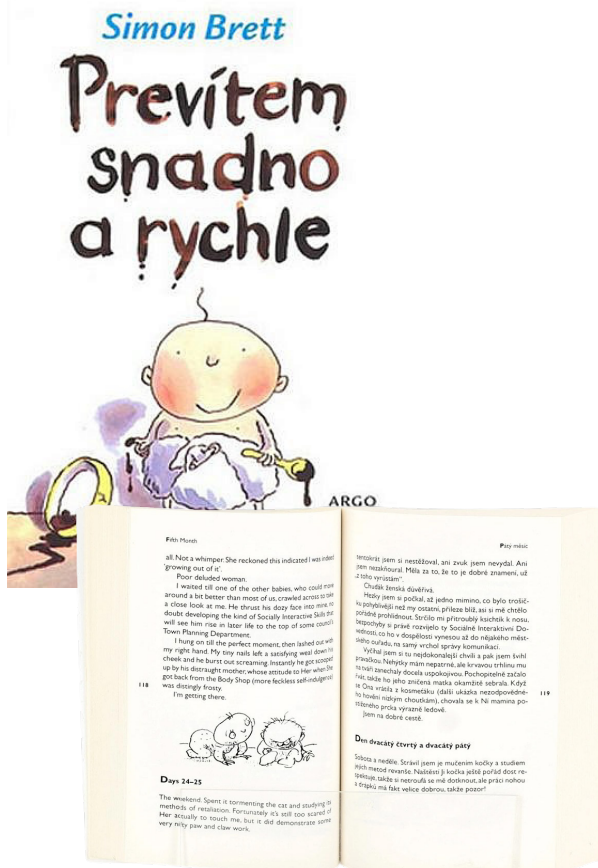
Kratulinká kniha s veľkým odkazom. Ak nehľadáte príliš dlhé čítanie, no aj tak niečo, čo vo vás vyvolá silný pocit, tento kúsok je pre vás. Hovorí o tom, ako feminizmus nie sú len nahnevane ženy kričiace po vykynožení celého mužského rodu, ale, ako sa genderové predpoklady dotýkajú každého jedného z nás a o tom, že označenie feministka by nemalo niesť taký radikálny podtón a môže to byť hnutie, ktoré spojí naše rozdiely.

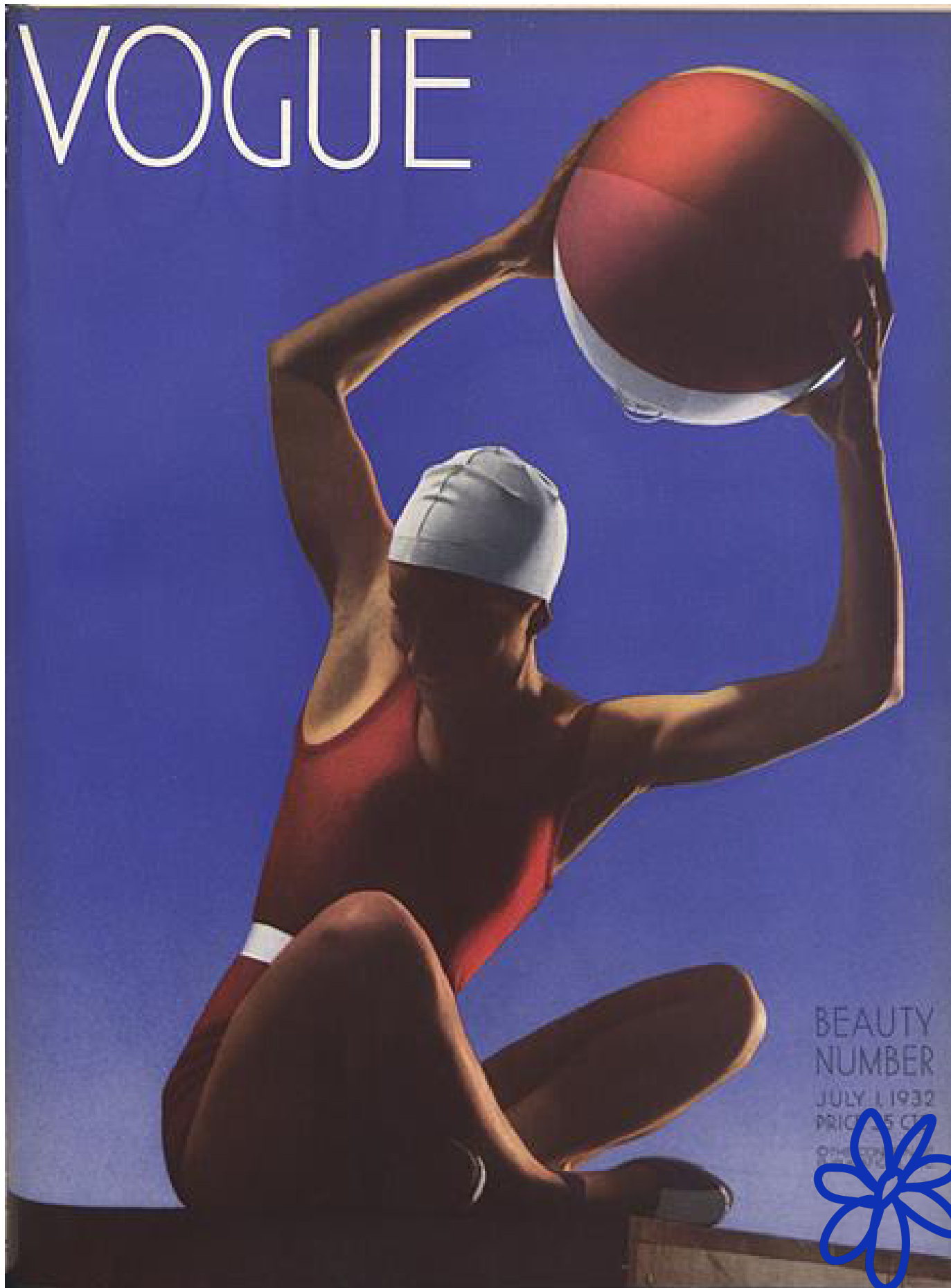
Knihu by som odporučila každému. Nie je náročná, má jasný odkaz, nie je dlhá, napriek tomu formuluje svoje myšlienky úplne zreteľne.

Prevíťem snadno a rychle – Simon Brett

Kniha Prevíťem snadno a rychle je jednoduché čítanie, ktoré rozveselí všedný deň. Ide o diár bábätka, ktoré sa snaží, na svoj vek až príliš inteligentne, urobiť svojim rodičom zo života peklo. Kúpiť si môžete aj bilingválne vydanie, ktoré poskytuje česko-anglický preklad.

Ak hľadáte oddechovku na víkend, toto je presne ono. Krátke kapitoly, zábavné zápletky, obrázky a jednoduchý štýl písania robia túto knihu ideálnou pre deti aj dospelých. Má hneď niekoľko pokračovaní, ktorých kvalita nie je o nič horšia, ako kvalita prvej knihy. Srší originalitou a určite pri nej nezaspíte.

VOGUE

BEAUTY
NUMBER
JULY 1, 1932
PRICE 5 CENTS

MÓDNA BIBLIA A JEJ POKLADY

VOGUE

Mnohí ho považujú za veľkú módnú „bibliu“, knihu módy či príručku pre zlepšenie života. Jeho obsah sa skladá z viacerých tém. Hlavnou témou je, samozrejme, móda a krása, no nájdete tu zastúpené i viaceré dôležité témy zo sveta a života alebo články o životnom štýle a kultúre.

História tohto módného časopisu sa tiahne až do roku 1892, kedy ho svetu predstavil americký businessman Arthur Baldwin Turnure. V decembri toho roku vydal svoje prvé číslo a jeho cover mal hodnotu iba desiatich centov. To je oproti dnešným cenám Vogue obrovský rozdiel. V čase Arthurovej „vlády“ bol časopis zameraný hlavne na mužské publikum, až keď ho v roku 1905 odkúpil Condé Nast, premenil ho na ženský magazín a jeho predaj rozšíril do celého sveta.

Profit časopisu pod Condého vedením dramaticky vzrástol. Nast musel ale počas 1. svetovej vojny tlač premiestniť do Anglicka, kde sa rozhodol publikovať prvé vydanie francúzskeho Vogue.

Rok 1932 bol pre americký Vogue zlomovým, pretože vyšiel prvýkrát s farebnou obálkou. Bola na nej žena držiaca nad hlavou plážovú loptu. Farebné covery boli odvtedy v redakcii samozrejmosťou, čo znamenalo koniec ilustrovaným obálkam s nádychom jedinečnosti.

Po Nastovej smrti sa časopisu začalo dariť ešte viac, čo malo iste súvis aj s príchodom Jessicy Daves. Roky pod jej taktovkou sú v histórii Vogue zapísane ako „powerful years“. Jessica časopisu priniesla najmä umelecké a literárne prvky, povýšila jeho písaný obsah, čo dodalo časopisu trocha iný nádych.

Ďalšiu éru Vogue si pod krídla zobrala Diana Vreeland, ktorá do časopisu vniesla „šmrnc“ a luxus a nebála sa otvorene hovoriť o ľudskosti a sexualite.

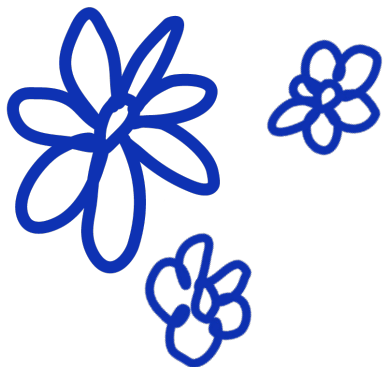
Mesačníkom sa Vogue stal až v roku 1973, keď ho viedla Grace Mirabella. Do časopisu začala vkladať rozhovory, články o zdraví a mnoho umenia a ilustrácií. Pridala doň veľa nových oblastí, aby si ľudia mali z čoho vyberať. Už to nebolo iba o móde a o tom, aké ďalšie kúsky oblečenia by ste si mali kúpiť.

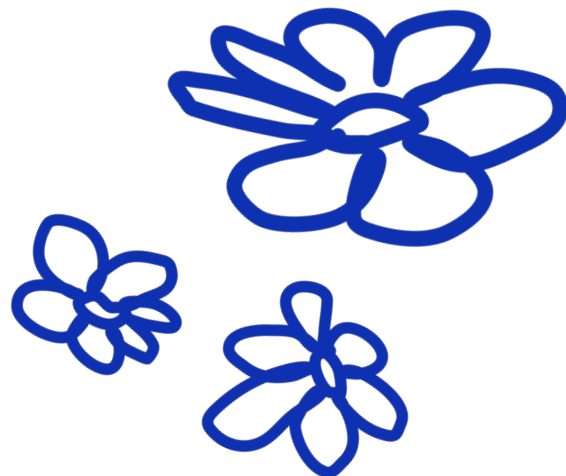
V roku 1988 sa ku kormidlu dostáva Anna Wintour, aktuálne jedna z najznámejších žien v módnom priemysle, známa hlavne svojím bob cut a slnečnými okuliarmi. Je naozaj tvrdým orieškom, nie všetkému dáva zelenú, no svoju prácu odvádza naozaj bravúrne. Do Vogue prináša hlavne nové trendy, rozširuje spektrum tém a tiež sa so svetom delí o jedny z najlepších coverov na svete. Počas jej vedenia Vogue vydal svoje najhrubšie číslo, ktoré obsahovalo 916 strán a stalo sa tak rekordne najhrubším číslom mesačníka na svete.

Anna má dnes 73 rokov, v módnej brandži pôsobí už 48 rokov a patrí medzi najlepších novinárov sveta. Je mnohými obdivovaná, no i nenávidená, a to hlavne pre svoju chladnú povahu, ktorú zachováva kvôli profesionalizmu. Na začiatku svojej kariéry písala pre anglický magazín Harper's Bazaar, už vtedy ale vedela, že jej srdce ju ťahá k Vogue. Rozhodla sa opustiť domov a odsťahovať sa do New Yorku, kde dostala prácu pre americký Harper's Bazaar a neskôr pre ženský magazín Viva. V roku 1983 konečne dostala možnosť pracovať pre americký Vogue. Condé Nast jej ponúkol pozíciu kreatívnej riaditeľky. Mnohé rozhodnutia robila za chrbtom svojich kolegov, čo im mierne narušilo vzťahy. V roku 1985 prevzala rolu redaktorky v britskom Vogue, kde urobila radikálne zmeny v kolektíve, ale samozrejme i v článkoch a dva roky na to sa stala šéfredaktorkou amerického Vogue, ktorou je dodnes.

Pod Anniným vedením začali v roku 2000 vznikať aj tzv. „doplnkové časopisy“ Teen Vogue, Vogue Living a Men's Vogue. O Anne je napísaných viacero kníh a za zmienku stojí aj fakt, že postava Mirandy Priestleyovej zo svetoznámej filmu *The Devil Wears Prada* (2006) je inšpirovaná práve ňou. V roku 2017 si vyslúžila titul „Dame“ od samotnej britskej kráľovnej Alžbety II. za jej prínos móde a žurnalistike.

V súvislosti s Vogue je nevyhnutné spomenúť aj jeden z najpopulárnejších a veľmi prestížnych eventov Met Gala. V roku 1948 bolo založené Eleanor Lambertovou ako zbierka pre vtedajší Kostýmový inštitút (zbierka v Metropolitanom múzeu v New Yorku, ktorá obsahuje viac ako tridsaťtisíc predmetov, predstavuje sedem storočí módnych šiat a doplnkov pre mužov, ženy a deti od 15. storočia až po súčasnosť). Prvé gala bolo iba večerou. Ďalšie galavečery boli obyčajné, no veľmi elegantné stretnutia newyorskej Upper Class.

Každý rok je stanovená nejaká zaujímavá téma. Minuloročnou témou bolo In America: An Anthology of Fashion alebo teda „Gilded Glamour“. S majestátnou róbov prišla napríklad Blake Lively oblečená v modeli od značky Versace. Jej šaty boli viacvrstvé a obrovská bronzová látková mašľa okolo pásu skrývala tajomstvo. Blake si ju neskôr rozviazala a odhalila tak ohromujúcu vlečku zakrývajúcu celé schody. Tento ročník bol však skôr sklamaním. Na verejnosť sa dostalo, že tému splnilo iba minimum pozvaných celebrit.

Oblúbeným ročníkom Met Gala je rok 2018 s témou „Heavenly Bodies: Fashion and the Catholic Imagination“. Ariana Grande prišla v šatách od svadobnej dizajnerky Very Wang. Ich látka bola potlačená stropnými freskami a na hlave mala Ariana obrovskú mašľu.

Na najbližšie Met Gala sa môžeme tešiť 1. mája tohto roku. Témou bude „Karl Lagerfeld: A Line of Beauty“ – uctenie si pamiatky zosnulého módného návrhára Karla Lagerfelda.

Budúcnosť ukrýva ešte veľa nepreskúmaných dní s časopisom Vogue a jeho okolím. Uvidíme, čo si pre nás Anna v módnom svete nachystá ako ďalšie.

Rokom 1972 sa Met Gala stáva prestížnejšou a verejnejšou udalosťou. Pozvánky sa rozdávali známym celebritám, ako sú napríklad Elton John, Andy Warhol, Madonna či Cher. Toho roku bola udalosť prvýkrát usporiadaná v newyorskom múzeu umenia The Met (Metropolitan Museum of Art). Do dnešného dňa je Met Gala peňažnou zbierkou s najvyšším rekordom 17,4 milióna vyzbieraných amerických dolárov (2022). Keďže Met Gala je zbierkou peňazí pre newyorský Kostýmový inštitút, nebolo prekvapením, keď galavečery začali byť hlavne o móde a kostýmoch.

A TRIBUTE TO AN ICON

Káva s mliekom a jahodami už nikdy nebude taká ako predtým. Hviezdy smútia. Ešte nikdy som nevidela niekoho tak inšpirujúceho a tak zamilovaného do svojej práce, ako bola Vivienne Westwood. Módny svet smúti. Všetci smútia. Odišla jedna z najlepších, s veľkým vplyvom nielen na módu, ale hlavne na svet. 81-ročná Vivienne za sebou zanechala stopu a veríme v to, že sa o nej bude hovoriť ešte roky rokúce.

Svoje móдне kráľovstvo zanechala drahej polovičke Andreasovi Kronthalerovi, ktorý dal svetu hneď vedieť, že bude vo Viviennej práci pokračovať i naďalej. Vlastne to môžeme vidieť už teraz. Módny dom Vivienne Westwood do sveta nedávno vypustil svoju novú kolekciu pre jar/leto 2023.

Nezabudlo sa ani na Vivienneinu „druhú tvár“, na to, že bola ozaj vášnivou aktivistkou. Chcela urobiť svet lepším miestom, čo sa jej z veľkej časti aj darilo a bolo to poznať i na jej tvorbe. Na jej počesť bola založená nadácia The Vivienne Foundation, ktorá pomáha takpovediac všetkým a všetkému. Odkazuje na jej dobré srdce a je to ďalšia kapitola jej života, i keď medzi nami Vivienne už nie je. Nadácia vznikla na počesť jej pamiatke a pre pokračovanie v tom, čo mala najradšej. Darúva peniaze a zameriava sa hlavne na problémy vojny, ľudských práv a globálneho otepľovania.

Dúfajme, že sa o tejto ikonickej žene, ktorá ozaj zmenila svet, budú písať knihy, bude sa o nej hovoriť v každom kúte sveta, jej práca bude navždy vystavovaná ľudskému oku a že jej spomienka nám bude vždy pripomínať, že sa na tomto, niekedy ozaj zlom a zákernom svete, dá žiť aj lepšie a že si treba ísť aj za tým najnereálnejším snom. Tisíckam ľudí bude meniť životy, aj keď medzi nami už nie je. MILUJEME ŤA VIVIENNE a ďakujeme za všetky tie hviezdy, ktoré si prepísala. Nech je tvoja iskra vo vesmíre zachovaná ešte veľmi dlho a odpočívaj v pokoji.

Dame Vivienne Westwood 1941 – 2022

Prišla som o hlas

Prišla som o hlas,
to, čo mi bránilo počúvať,
Bolo to ako rozhlas,
Cez ktorý ostatných nepočuť.
Začala som počúvať,
Nie len okolie,
Vtáčí štebot či vietor na ore,
Ale aj ľudí, ich túžby,
Skryté správy,
ktoré len tak nepočuť.
Vidieť ich snahu,
Pochuť ich sklamanie.
Úsmevom dám podporu,
A zas seba dám do kovu.

V lesoch podvedomia

V lesoch podvedomia
strácajú sa korene mojich myšlienok
a nakonci púte, preklínajúc, zisťujem
aký udávajú osudné dráhy jestvovania smer.

Dolu, dolu, stále sa prehlbujem
do živému oku nepoznaných priepastí,

vrátiť sa nenáhlím

dni, noci, mesiace a roky,

je mi súc vidieť predrahé muky.

Spatriť zlato nebies už nehodlám.

Poddávam sa,

nikdy sa nemeniac,

nekonečným hmlám...

mrŕtvolŕy, leŕiace na poli
tenkŕ lankŕ, vyŕatŕ z o stodoly

prŕbory

dŕem z habkinej komory
nerada poŕerŕm horory

majŕky pokory

tŕlave priestory a preplnene sŕbory

v srdci? krŕtery

presklenenŕ komŕty

3 planŕty slneŕnej sŕstavy

7. hlava slovenskej ŕstavy

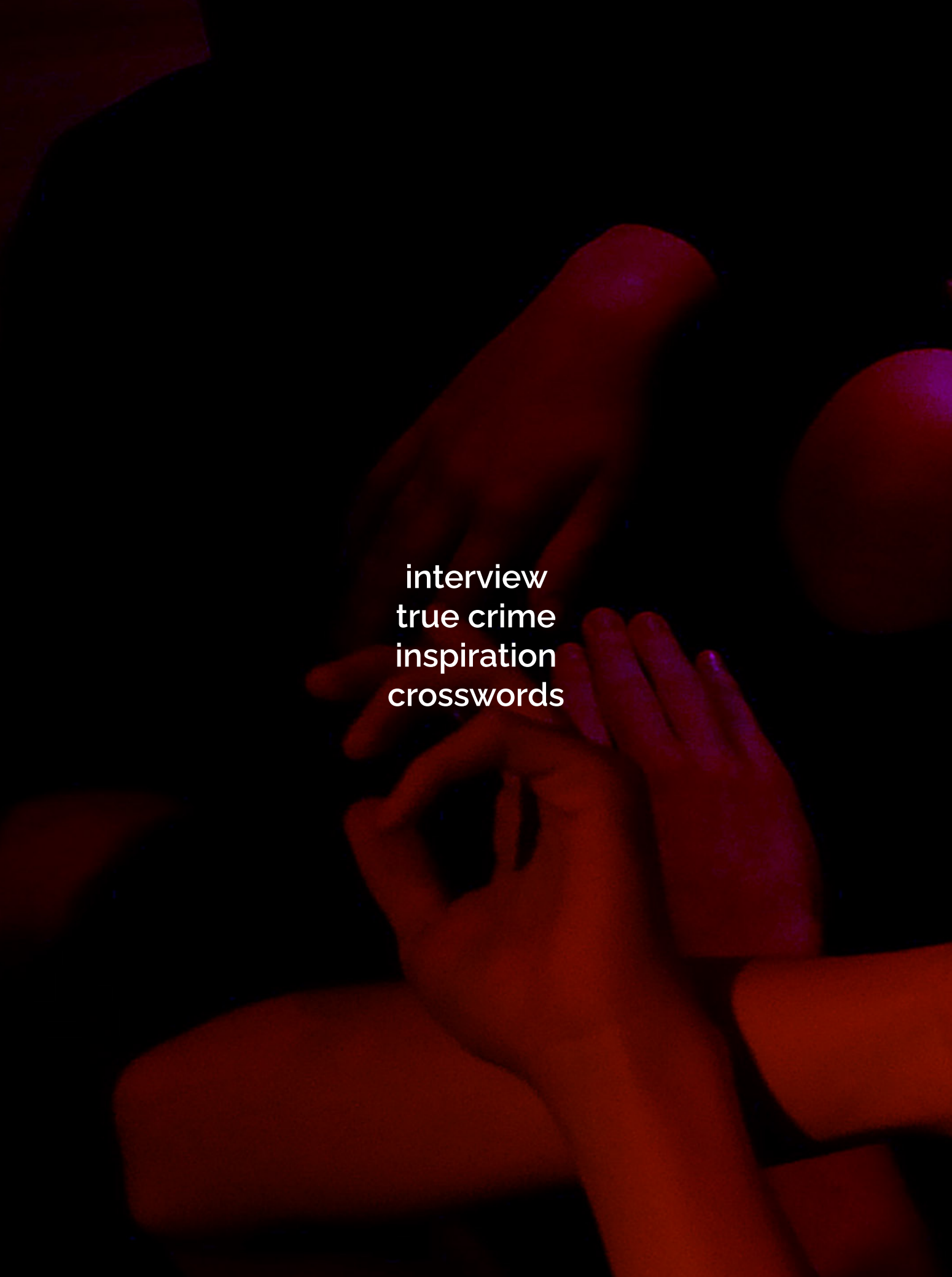
aj hviezdne prŕstavy

sme stratenŕ postavy

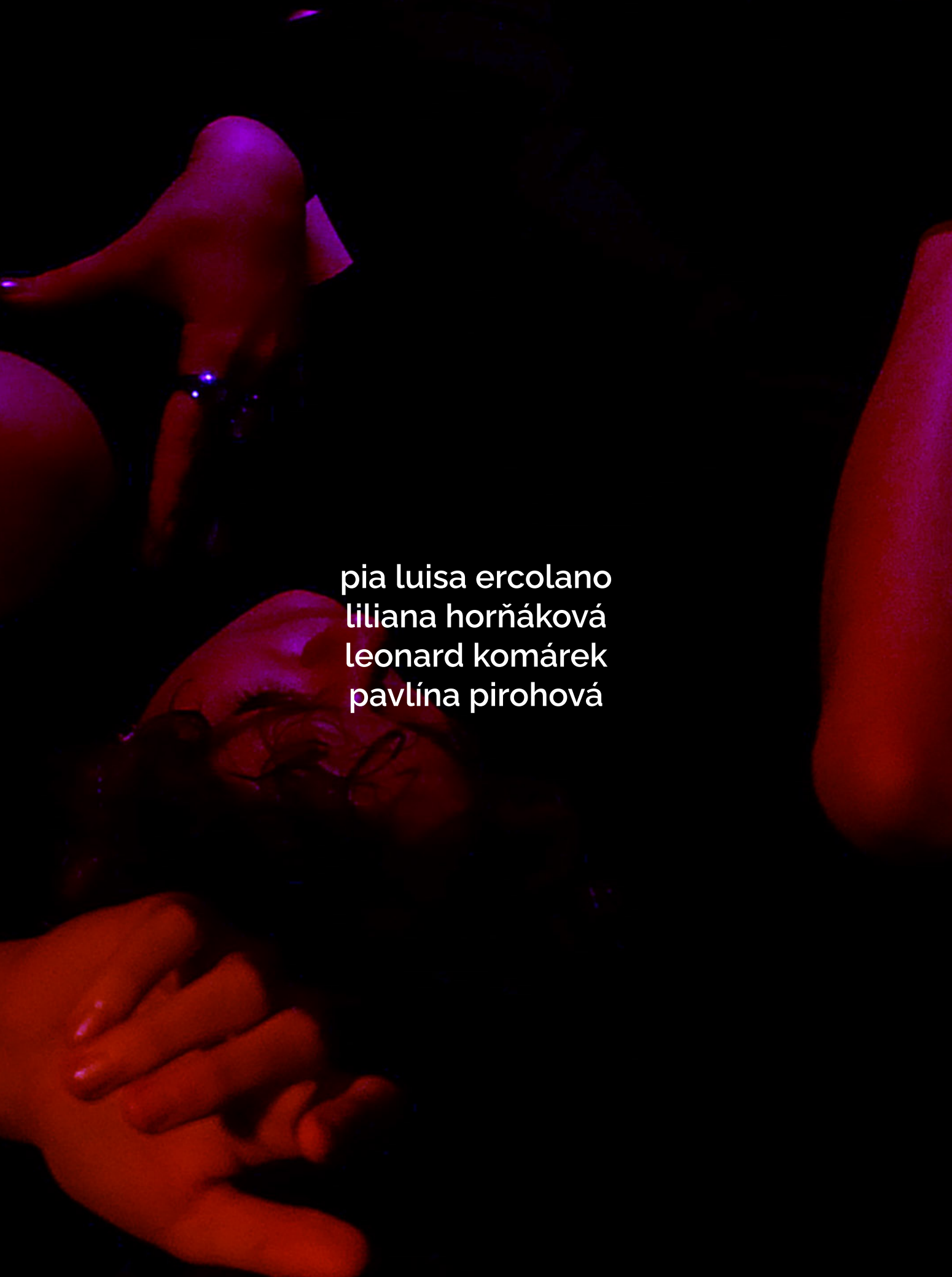
jeuini, ŕo tu ostali.

interview
true crime
inspiration
crosswords

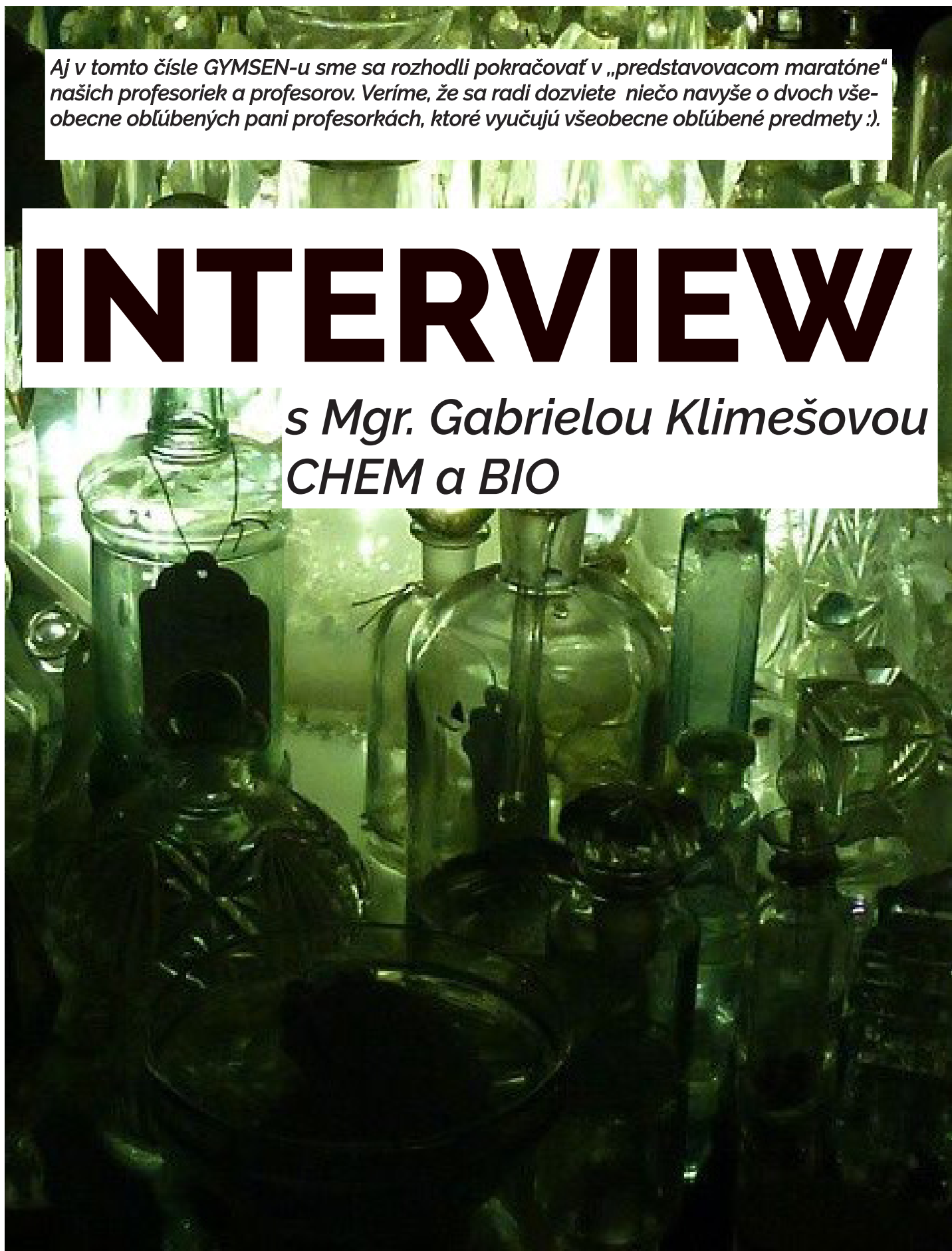

pia luisa ercolano
liliana horňáková
leonard komárek
pavlína pirohová

Aj v tomto čísle GYMSEN-u sme sa rozhodli pokračovať v „predstavovacom maratóne“ našich profesoriek a profesorov. Veríme, že sa radi dozviete niečo navyše o dvoch všeobecne obľúbených pani profesorkách, ktoré vyučujú všeobecne obľúbené predmety :).

INTERVIEW

*s Mgr. Gabrielou Klimešovou
CHEM a BIO*

Odkiaľ ste a kde ste študovali?

Pochádzam zo Štefanova.

Študovala som učiteľstvo, odbor biológia a chémiu na Prírodovedeckej fakulte Univerzity Komenského v Bratislave.

Chceli ste byť vždy učiteľkou?

Ja som chcela byť všeličím možným, len nie učiteľkou.

Na učiteľstvo som sa dala hlavne kvôli môjmu triednemu učiteľovi na strednej škole, ktorý mi toto štúdium odporučil. Urobil dobre a ja som sa o tom uistila v treťom ročníku na vysokej škole, kedy ma to začalo skutočne baviť.

Čo sa vám páči na predmetoch, ktoré učíte?

Baví ma to, že výsledok nie je hneď jasný (napríklad pri pokusoch).

Páči sa mi, že aj napriek tomu, že veľa vecí je striktné daných, vo vede sa veci často menia, tým pádom sa aj ja stále veľa učím. Na jednej strane to človeka rozčuľuje, ale na druhej strane to robí tieto vedy rôznorodými a peknými.

Nakoľko tento rok už učíte aj nejaké hodiny biológie, musím sa vás spýtať: Ktorý predmet učíte radšej?

Chémiu samozrejme.:)

Ktoré predmety ste mali v škole rada?

Mala som rada dejepis, slovenčinu a samozrejme chémiu a biológiu.

Ako najradšej trávite voľný čas?

Mám veľa aktivít, ktorým sa rada venujem.

Veľa študentov si myslí, že robím len chémiu – nie, tým nerelaxujem, to je moja práca :).

Mojim hobby je šitie oblečenia.

Ďalej rada čítam knihy (väčšinou sci-fi alebo dobrodružné) a rada ich aj požičiavam ostatným.

Máte obľúbený film?

Mám rada dobrodružné filmy, ale obľúbený nemám, pretože je veľa tých, ktoré mám rada a naopak aj veľa tých, ktoré by som už druhýkrát vidieť nechcela. :D

Obľúbené jedlo?

Pizza

Obľúbená sladkosť?

Čokoládová zmrzlina

Obľúbený šport?

Rada sledujem hokej, tenis a počas olympiády krasokorčuľovanie.

Káva/Čaj?

Káva

Hory/More?

Hory

Kečup/Horčica?

Kečup

Leto/Zima?

Zima

Sladké/Slané?

Slané

Poriadok/Neporiadok?

Organizovaný chaos :)

INTERVIEW

*s Mgr. Ivetou Mudrochovou
MAT a FYZ*

Kde ste študovali?

Študovala som na Gymnázium v Tornale, ďalej som pokračovala na Fakulte matematiky, fyziky a informatiky Univerzity Komenského v Bratislave.

Chceli ste byť vždy učiteľkou?

Áno. Už od základnej školy som vždy pomáhala spolužiakom, ale aj súrodencom. Vysvetľovala som im učivo, doučovala ich a pomáhala som im.

Vždy ste chceli učiť matematiku a fyziku?

V škole ma bavila hlavne matematika, preto som sa jej chcela venovať aj naďalej. Pôvodne som si chcela dať kombináciu MAT a SJL, ale vtedy to nebolo možné. Fyzika bola pre mňa vždy zaujímavá, tak som si vybrala tú.

Čo sa vám páči na predmetoch, ktoré učíte?

Exaktnosť tej vedy. To, že všade platia rovnaké zákony matematiky a fyziky :).

Čo zo svojho súkromia prezradíte žiakom?

Mám syna a dcéru – syn je programátor a dcéra tiež študuje matematiku a informatiku. Všetci v rodine sme učitelia :).

Ako najradšej relaxujete?

Oblubujem knihy. Páči sa mi príroda. Rada sa

prechádzam sama, v tichu. Vtedy nič nepočúvam, len premýšľam. Takisto občas zájdem s kamoškou na zákusok.

Oblúbená autorka?

Agatha Christie. Milujem ako dokáže vtiahnuť čitateľa do deja, keď sa niečo stane. Najviac ma baví sledovať postupné riešenie všetkých tých prípadov a zápletiek.

Oblúbený žáner?

Sci-fi.

Oblúbený film?

Tých je viacero :):

- Teroristka
- Marečku podejte mi pero
- Dáždnik svätého Petra
- Interstellar
- séria Harry Potter

Oblúbené jedlo?

Zemiakové pirohy s cibuľkou a slaninou.

Oblúbená sladkosť?

Raffaello, Ferrero Rocher, mentolové čokoládky.

Oblúbený nápoj?

Kofola

Poirot/Slečna Marplová?

Poirot

Káva/Čaj?

Čaj (a občas cappuccino s kamoškami)

Kečup/Horčica?

Horčica

Matematika/Fyzika?

Matematika

Hory/More?

More

Autom/Pešo?

Pešo

Leto/Zima?

Leto

Čokoláda/Vanilka?

Čokoláda

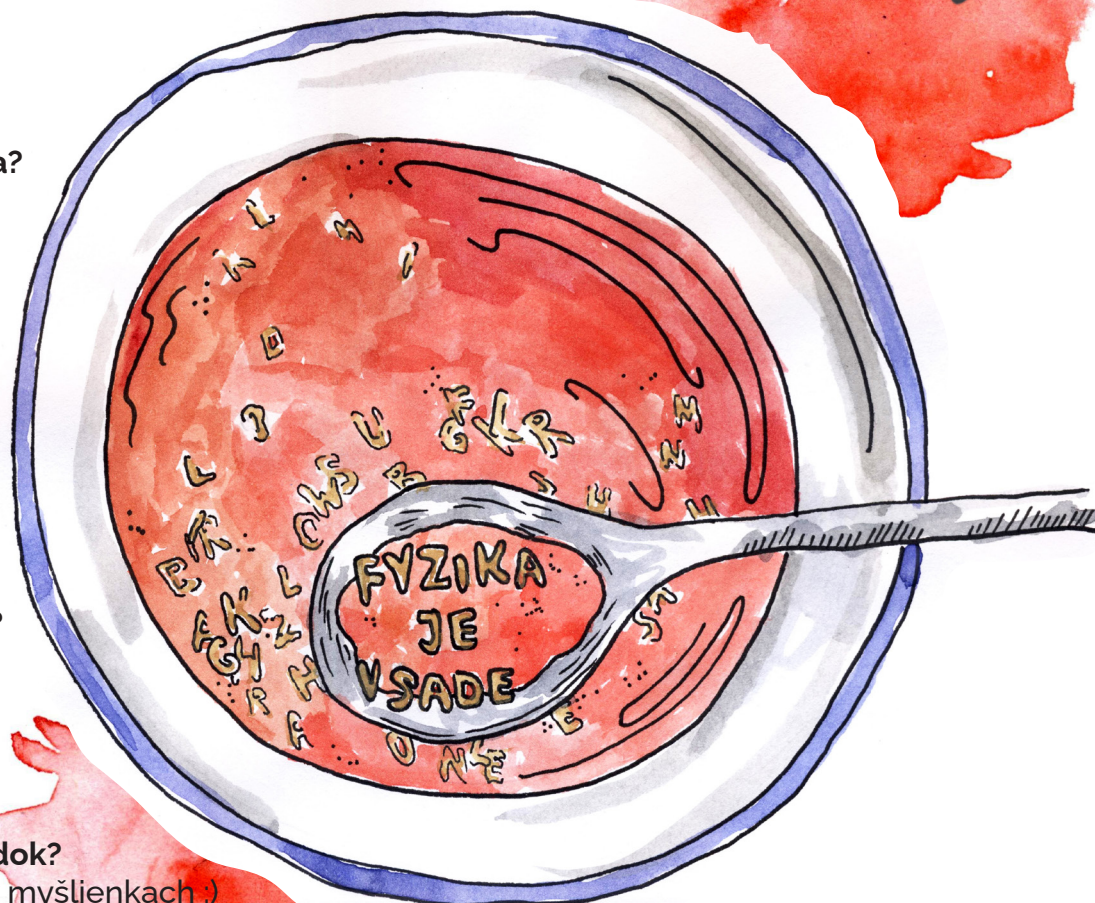
Sladké/Slané?

Sladké

Poriadok/Neporiadok?

poriadok – hlavne v myšlienkach :)

$E_k = \frac{1}{2} m \cdot v^2$

Ďakujeme obidvom pani profesorkám za to, že sme sa mohli o nich aj touto formou dozvedieť niečo, čo by nám na hodinách neprezradili.

Ďakujeme za čas, ochotu a optimizmus, ktorý priniesli nielen do týchto riadkov, ale prinášajú ho aj do každej vyučovacej hodiny.

A photograph of a forest stream. The water is dark and reflects the surrounding trees. The banks are covered in fallen yellow and orange leaves. Tall, thin trees with green foliage stand in the background. The overall scene is a lush, natural setting.

zvykajite si

JonBenét Ramsey

nečakaná vražda mladej
kráľovnej krásy

JonBenét Ramsey sa narodila 6. augusta 1990 v Atlante v štáte Georgia. Jej rodičmi boli Patricia Ramsey a John Bennet Ramsey, mala staršieho brata menom Burke. Matka bola bývala modelka, ktorá získala titul miss West Virginia, keď mala iba 20 rokov. Otec bol vďaka svojmu súkromnému podnikaniu multimilionár.

JonBenét, veľmi aktívne a výrečné dieťa, bola rada stredobodom pozornosti a veľmi ju bavilo spievanie. Keďže jej matka bola bývalá kráľovná krásy, očakávala od svojej dcéry, že pôjde v jej šľapajach. Matka nútila JonBenét dodržiavať extrémne diéty, aby jej udržala štíhlu figúru. Podľa známych mala teda Patricia so svojou dcérou veľmi zvláštny vzťah.

JonBenét sa v súťažiach krásy veľmi darilo. Prvú detskú súťaž krásy vyhrala už ako štvorročná. Odvtedy až do veku 6 rokov vyhrala celkom 5 detských súťaží krásy.

Dňa 25. decembra 1996 sa rodina vydala na vianočný večierok. Domov sa vrátili niekedy medzi pol deviatou a deviatou. JonBenét zaspala po ceste v aute, preto ju otec odniesol do postele. Hneď potom išli údajne spať aj rodičia JonBenét.

Ráno 26. decembra 1996 Patricia vstala skoro, niečo po piatej, aby pripravila batožinu na rodinný výlet. Keď však išla skontrolovať svoju dcéru, tá sa v izbe nenachádzala.

Na zadnom špirálovom schodisku našla trojstranový list, v ktorom boli uvedené podmienky výkupného za JonBenét. Únoscovia žiadali netradičnú sumu 118-tisíc dolárov, čo bola mimochodom presná suma vianočnej odmeny, ktorú zinkasoval John. Celý list pôsobil veľmi zvlášť. Obsahoval množstvo gramatických chýb a niektoré slová vyznievali až bizarne. Únoscovia tiež viackrát v liste varovali rodinu, že ak skúsia kontaktovať políciu, JonBenét zabijú. V závere listu sa nachádzal podpis s iniciálami S. B. T. C (tieto iniciály sú záhadou až do dnes). Hneď na to matka zavolała políciu, aby ohlásila nezvestnosť svojej dcéry. Polícia dorazila takmer ihneď, nenašli však žiadne dôkazy o násilnom vniknutí.

Telo sa našlo o 8 hodín v kotelni ich vlastného domu. Našiel ho otec John. Jeho dcéra mala zalepené ústa lepiacou páskou, okolo krku mala omotané tenké lano a na hlave bolo vidieť stopy po úderoch tupým predmetom. Dôjsť malo aj k znásilneniu. Jej smrť bola označená za vraždu. Pitva potvrdila, že JonBenét umrela na následky brutálneho zmlátenia, avšak štátny vyšetrovateľ tvrdil, že bola uškrtená. Na utiahnutie lana, ktoré uškrtilo JonBenét, bol použitý štetec z maliarskej sady jej matky Patricie.

Testy DNA identifikovali neznámeho človeka, ktorého otlaky sa nachádzali na pyžame a spodnej bielizni JonBenét. V blízkosti mŕtveho tela sa našli dva páry neidentifikovaných odtlačkov a vedľa postele JonBenét sa našlo lano, ktoré nepatrilo rodine. Veľké množstvo ľudí znehodnotilo niektoré dôkazy, čo sa považovalo za asi najväčšiu chybu v tomto vyšetrovaní.

V žalúdku obete sa našiel ananás. Rodičia si však nepamätali, že by jedli ananás predtým, ako JonBenét zmizla. V kuchyni následne vyšetrovatelia našli misku s ananásom, ktorá na sebe mala odtlačky jej 9-ročného brata Burke. Rodičia tvrdili, že Burke celú noc spal vo svojej izbe.

Po dôkladnom skúmaní listu, nájdeného na schodisku, sa zistilo, že bol písaný perom a na papieri, ktoré pochádzali z ich domu. Vyšetrovatelia sa teda domnievali, že vrah prenikol do domu, dokument napísal priamo tam a neskôr zabil JonBenét počas toho, ako všetci spali.

Hlavní podozriví:

Rodina Ramsey

Hlavnými podozrivými boli v tomto prípade členovia rodiny Ramsey. Už od začiatku vyšetrovania bola rodina pod veľkou kontrolou policajtov z dôvodu podozrenia z falšovania listu o výkupnom a pre málo dôkazov o votrelcovi. To by však znamenalo, že celé miesto činu bolo zinscenované.

Analýza rukopisu vylúčila Johna Ramseyho, ale pri Patricii Ramsey nedošlo k záveru. Brat JonBenét Burke patril tiež do zoznamu podozrivých a činu sa mohol dopustiť zo žiarlivosti. Experti sa nakoniec zhodli, že v tomto prípade išlo skôr o únos a vraždu spáchanú votrelcom.

V roku 2013 bolo odhalené, že v roku 1999 bola rodina Ramsey takmer obvinená z domáceho násilia. Okresný prokurátor Alex Hunter ale nepodpísal toto obvinenie pre nedostatok dôkazov. DNA testy z miesta činu však oficiálne vylúčili celú rodinu.

Bill McReynolds

Tento muž navštívil rodinu Ramsey dva dni pred vraždou JonBenét. Pracoval aj ako zabávač detí – občas sa prezliekal za Santa Klauusa. Jeho vlastná dcéra bola unesená v roku 1974. Bizarné je, že jeho žena Janet napísala knihu o dievčati, ktoré bolo zneužitá a zabitá v pivnici. Bill mal veľmi blízko k rodine Ramsey. K smrti JonBenét sa vyjadril slovami: „Jej vražda bola pre mňa ťažšia ako moja operácia. Vďaka nej vo mne nastala hlboká zmena.“ Keď podstúpil Bill operáciu srdca, JonBenét mu darovala privesok s trblietkami. Bill povedal svojej manželke, aby po jeho smrti zmiešala jeho popol s týmito trblietkami.

Gary Oliva

Oliva býval na rovnakej ulici ako rodina Ramsey. V roku 2016 bol zatknutý za prechovávanie detskej pornografie a v roku 2000 bol stíhaný za pašovanie nelegálnych látok. V jeho batohu sa našla fotografia JonBenét, toto však odôvodnil slovami: „Jej vražda ma veľmi poznačila. Bolo to výnimočné dievča, ktorého smrť bola veľká strata. Pociťoval som nutkanie postaviť pamätník pre toto malé dievčatko.“

Garyho kamarát odhalil v interview pre magazín In Touch, že deň po vražde ho zaskočil telefonát od Garyho, v ktorom veľmi nervózne opakoval: „Ublížil som malému dievčatku, ublížil som malému dievčatku.“

V tomto telefonáte vyslovil aj miesto, kde toľto dievčatku ublížil, no následne Oliva položil telefón. Zaujímavé však je, že v tú noc v okolí nedošlo k žiadnemu inému trestnému činu, ktorý by bol spáchaní na malom dievčatku.

Garyho kamarát tiež odhalil, že rovnakým spôsobom, akým bola JonBenét uskrtená, sa Gary pokúsil zabiť a uskrtiť svoju matku telefónnou šnúrou.

Bez ohľadu na tieto dôkazy sa vzorky DNA z miesta činu nezhodovali s DNA Garyho Oliva.

Posledný hlavný podozrivý je John Mark Karr

Rozvedený učiteľ na základnej škole nebol označovaný za podozrivého až do roku 2006, kedy sa priznal ku vražde cez email. Tento email poslal novinárovi menom Michael Tracey. Tracey si dopisoval s podozrivým štyri roky, aby si u neho získal dôveru. Novinár opísal tieto roky ako najhoršiu skúsenosť vo svojom živote. Nesmel však prejavíť žiadne známky obáv či odsudzovania, inak by komunikácia skončila.

V emailoch Karr použil rovnakú štylizáciu, aká bola použitá v liste nájdenom v dome Ramseyovcov. V jednej správe dokonca použil prezývku starej mamy JonBenét (Neddie) – bolo zvláštne, že túto informáciu vedel. Priznal sa aj k tomu, že bol do JonBenét zamilovaný a že ju pri vražde údajne udrel baterkou. Aj napriek nezhodným odtlačkom z miesta činu ho musela polícia zatknúť, keďže bol obvinený z viacerých iných trestných činov.

Hlavný vyšetrovateľ zistil, že Karr sa v čase vraždy ani nenachádzal v blízkosti obydla rodiny Ramsey a jeho výpoveď sa nezhodovala s dôkazmi z miesta činu.

DNA expert dr. Henry Lee študoval DNA nájdené na spodnej bielizni dievčatka a vyslovil záver: mohlo ísť o DNA, ktoré tam bolo prenesené. To by teda znamenalo, že DNA z miesta činu bolo falošné a každý z podozrivých by mohol byť vrahom.

Polícia za 27 rokov pátrania po vrahovi preverila vyše 21-tisíc podnetov, vypočula viac ako tisíc ľudí, spracovala 1 500 dôkazov a pátrala v 19-tich štátoch, ako o tom informuje CNN. Napriek tomu zostáva prípad JonBenét nevyriešený.

Mr. Ramsey,

Listen carefully! We are a group of individuals that represent a small foreign nation. We do respect your business but not the country that it serves. At this time we have your daughter in our possession. She is safe and unharmed. And if you want her to see 1997, you must follow our instructions to this letter.

You will withdraw \$118,000.00 from your account. \$100,000 will be in \$100 bills and the remaining \$18,000 in \$20 bills. Make sure that you bring an adequate size attache to the bank. When you get home you will put the money in a brown paper bag. I will call you between 8 and 10 am tomorrow to instruct you on delivery. The delivery will be exhausting so I advise you to be rested. If we manifest you getting the money early, we might call you early to arrange an earlier delivery of the

money and hence a earlier delivery pick-up of your daughter. Any deviation of my instructions will result in the immediate execution of your daughter. You will also be advised her remains for proper burial. The two gentlemen watching over your daughter do particularly like you so I advise you not to provoke them. Speaking to anyone about your situation, such as Police, F.B.I., etc., will result in your daughter being beheaded. If we catch you talking to a stray dog, she dies. If you alert bank authorities, she dies. If the money is in any way marked or tampered with, she dies. You will be scanned for electronic devices and if any are found, she dies. You can try to deceive us but be warned that we are familiar with law enforcement countermeasures and tactics. You stand a 99% chance of killing your daughter if you try to outsmart us. Follow our instructions

and you stand a 100% chance of getting her back. You and your family are under constant scrutiny as well as the authorities. Don't try to grow a brain John. You are not the only fat cat around so don't think that killing will be difficult. Don't underestimate us John. Use that good southern common sense of yours. It is up to you and John!

Killary!

S.B.T.C

BOOKCLUB sengym profesorov

Senické gymnázium nie je len budova či vzdelávacia inštitúcia, je to živý organizmus, tvorený študentami, profesormi a ostatnými zamestnancami. Naši profesori sa sprvu môžu javiť ako bájne mýtické bytosti, ktoré sú ponorené len vo vlastnom vyučovacom predmete. V každom jednom učiteľovi sa však skrýva rovnaká ľudská duša s rovnakými záľubami, ako sú tie naše. V sérii nasledujúcich článkov sa vám niektorí členovia profesorského zboru pokúsia odhaliť prostredníctvom ich tipov, odporúčaní a recenzií, ktorými vám chcú ponúknuť nápady, ako popri štúdiu tráviť svoj voľný čas .

text LEONARD KOMÁREK

Mgr. Ľubica Sadloňová

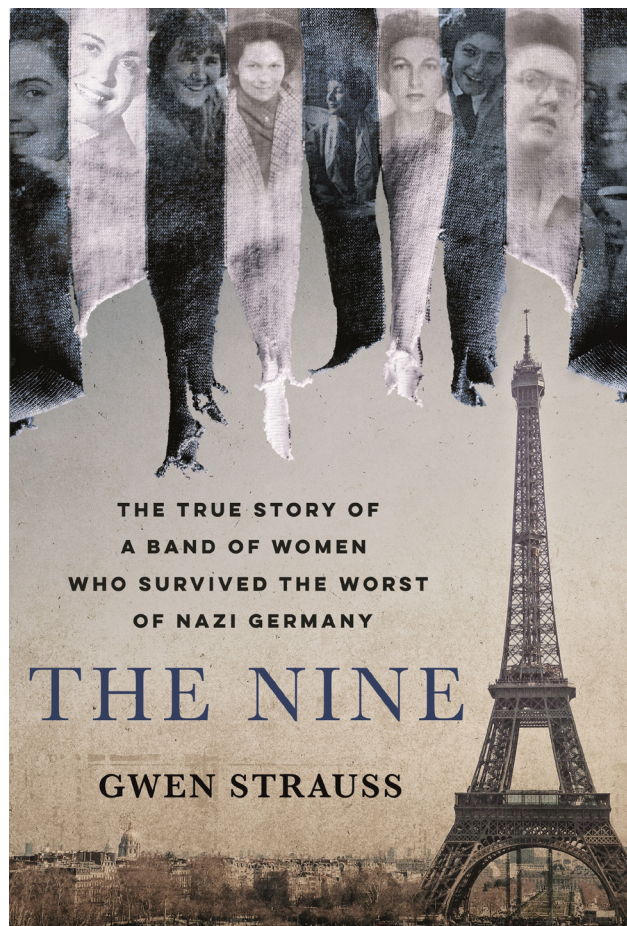
Deväť žien / The Nine – Gwen Strauss

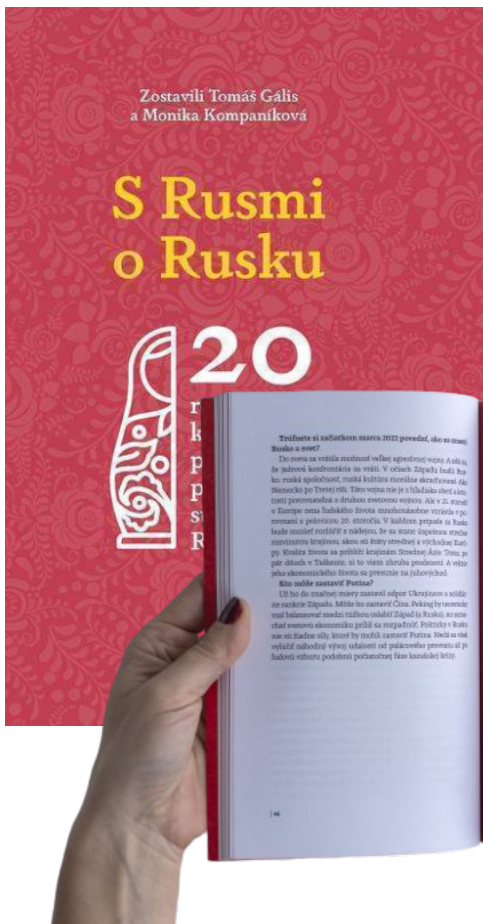
Fascinujú ma skutočné príbehy preživších koncentračných táborov z obdobia 2. svetovej vojny. Prečítala som ich niekoľko, no Deväť žien je niečím výnimočný.

Nie je to len príbeh o úteku z pochodu smrti v apríli 1945, ale aj úžasná skladačka osudov deviatich žien, ktoré sa spojili v koncentračnom tábore Ravensbruck. Hoci každá z nich pochádzala z odlišného sociálneho prostredia, vytvorilo sa medzi nimi silné puto, vďaka ktorému prekonali množstvo kritických situácií.

Túto mozaiku osudov poskladala pranežer jednej z deviatich žien, americká poetka a poviedkarka Gwen Strauss. Trvalo jej to viac než päť rokov, ale výsledkom je napínavé čítanie živo opisujúce fyzické i psychické traumy žien, no zároveň je silným príbehom o odvahe, priateľstve a nezlomnosti.

Nemôžem posúdiť kvalitu slovenského prekladu, knihu som čítala v origináli.

S Rusmi o Rusku

Náhodou sa mi dostala do rúk kniha 20 rozhovorov s Rusmi, ktoré boli uverejnené v Denníku N a v českom Deníku N od začiatku vojny na Ukrajine. Páči sa mi, že zostavovatelia dali na jej stránkach priestor nielen rozhovorom s ľuďmi, ktorí dlhodobo nesúhlasia s režimom v Rusku, rozhodli sa alebo boli donútení odísť, ale aj tým, ktorí sú súčasťou režimu, resp. jeho podporovateľmi.

Rozhovory poodhaľujú, ako sa žije v súčasnom Rusku, ako sa žije Rusovi na Slovensku, dávajú odpovede na otázky, ako Rusi premýšľajú, prečo sa cítia ponížení a opovrhovaní, ako to súvisí s momentálnou geopolitickou situáciou a na mnohé ďalšie.

Ako hovoria zostavovatelia Tomáš Gális a Monika Kompaníková, nie je to práve optimistické čítanie, ale obozretnosť založená na skúsenosti je vždy lepšia ako nepodložené ilúzie.

Mgr. Ľubomír Staňo

Nielen beletria môže vyplniť voľné chvíle, inšpirovať a obohatiť život čitateľa. Sú to aj poviedky, novely a romány menšinových literárnych žánrov, niektorými „literárnymi expertmi“ pokladané za marginálne, dokonca brakové. Medzi takéto je zaradovaná i vedecká fantastika. Sci-fi čítam (okrem iných) od základškolských čias a diela tohto žánru, ktoré som prečítal, rátam na desiatky. Mám samozrejme viacero obľúbených autorov a niekoľko diel som prečítal viackrát. Nie všetky však zaujmú generáciu Z (diela 20. storočia majú iný štýl, zaoberajú sa „prekonanými“ témami, nie sú dynamické a pod.). Mnohé sú súčasnými teenagermi prijímané iba cez filmy a seriály (napr. diela Philipa Dicka - „Blade Runner“ alebo „Minority report“; Isaaca Asimova „Ja, robot“; Johna Wyndhama „Deň trifidov“; Franka Herberta „Duna“; Arthura C. Clarka „2001 Vesmírna Odysea“ a viaceré ďalšie). Určite však fanúšikom sci-fi klasiku v knižnej podobe odporúčam.

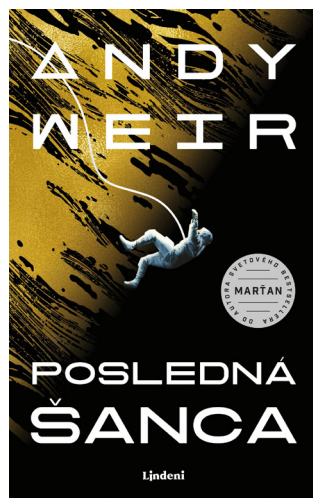
Na tomto mieste by som ale upriamil pozornosť na moje knižné tipy, ktoré boli vydané v posledných rokoch:

Trilógia Silo, Turnus, Prach – Hugh Howey

Skvelé vykreslenie postáv v postapokalyptickom svete na pomerne malom (až klaustrofobickom) priestore na Zemi, prekvapujúce zvraty v deji, gradujúca pointa príbehu.

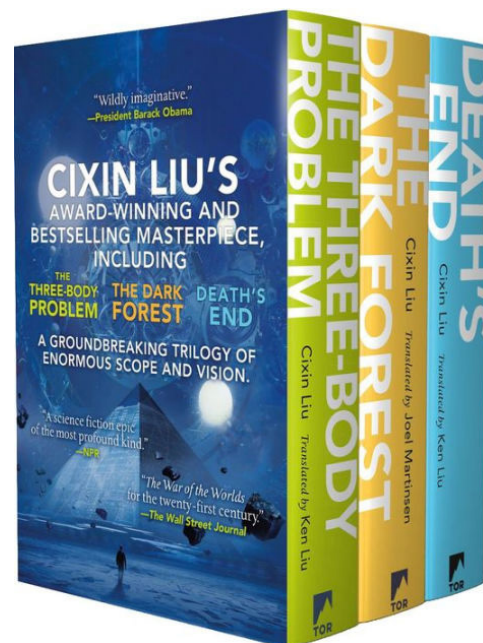
Marťan, Artemis, Posledná šanca – Andy Weir

Tri samostatné romány, ktoré sa odohrávajú v blízkom (Mars, Mesiac) alebo vo vzdialenejšom vesmíre; niekoho možno odradia vedecké opisy, pokusy ... ale ja to naopak oceňujem, fyzika, chémia vysvetlená bez poučiek; reálny (v zmysle možný) dej s využitím súčasných technológií.

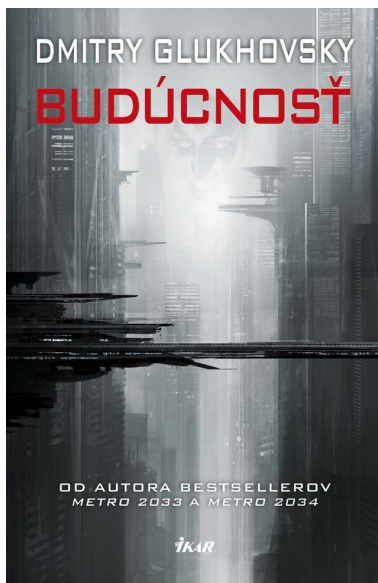

Trilógia Problém troch telies, Temný les, Spomienka na Zem – Liou Cch'-sin

Náročná sci-fi aj pre iný štýl písania čínskeho autora (treba si zvykať aj na, pre Európana, podobné čínske mená); základnou linkou je stret s vyspelejšou mimozemskou civilizáciou, autor rieši aj viaceré filozofické, psychologické a vedné problémy (napr. hľadanie riešenia problému troch telies alebo existencie civilizácií vo vesmíre v rôznych dimenziách) ... a dozviete sa odpoveď na veľmi dôležitú otázku „Čo je temný les?“

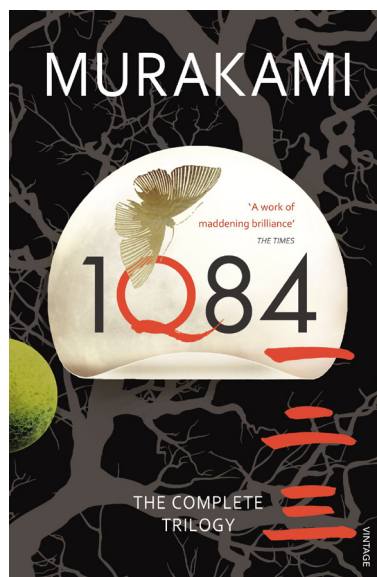
Budúcnosť – Dmitrij Gluchovskij

Starší titul od najlepšieho súčasného autora ruskej vedeckej fantastiky (určite poznáte aj z počítačovej hry voľnú trilógiu Metro 2033, 2034, 2035); v tomto románe je predstavená Európa v roku 2400, kde sú nastolené dva problémy – objav nesmrteľnosti a možný „večný“ život (avšak nie pre všetkých ľudí) a s tým súvisiaca „zbytočnosť“ existencie detí.

1Q84 – Haruki Murakami

Trojzväzkový román z roku 2010), tento japonský autor je známy predovšetkým beletristickými dielami, ale 1Q84 (Q miesto čísla 9 má svoj význam) patrí medzi klasiku rozvíjania deja v dvoch paralelných svetoch; je to však tiež náročnejšie čítanie

... a možno nabadúce svet fantasy literatúry

Mgr. Erika Vícenová

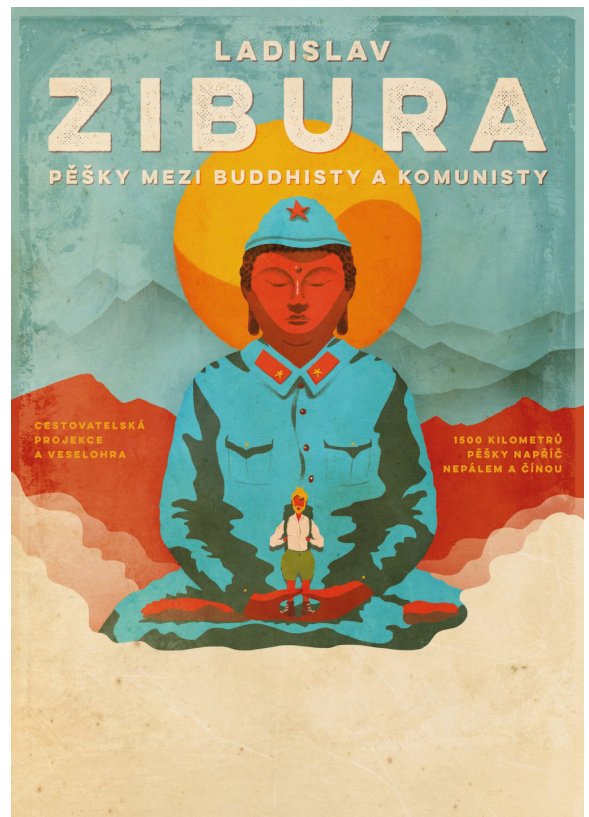
Pěšky mezi buddhisty a komunisty – Ladislav Zibura

„Svět z televize je někde tam venku. Jen si pro něj někdy musíš dojit pěšky.“ To je motto mladého českého cestovatele a spisovatele Ladislava Ziburu, který je známý svojimi geniálně napísanými, odpočinkovými cestopismi z rôznych krajín, po ktorých putuje zásadne pešo. Jeho knihy sú plné humoru, láskavej irónie, vtipnej sebaíronie, myšlienok o svete, o fungovaní sveta, o spoznávaní nových kultúr a nových ľudí. Ale sú i plné dobrých rád týkajúcich sa cestovania.

V knihe *Pěšky mezi buddhisty a komunisty* sa ten- toraz vydal zdolať Himaláje a prebádať neznáme údolie čínskych a nepálskych riek. Chodí pešo, trpí výškovou chorobou, zachraňuje ľudský život, vojde do kuchyne k úplne cudzím ľuďom, s ktorými má jazykovú bariéru a napriek tomu mu dajú dobre najesť alebo je zatýkaný čínskou políciou v zakázanej vojenskej zóne, odvezú ho na miesto, odkiaľ pešo putoval tri dni a on musí prejsť rovnakú trasu znova... To je len pár nespočetných príhod, ktoré Ladislav Zibura zažíva na svojej 1500 kilometrovej trase po Nepále a Číne. A všetky komentuje s jeho typickým, špecifickým humorom. Čo dodať?

Parádna atmosféra, čitateľné príbehy, ktoré vás pohltia od začiatku do konca, vtipný, svieži text, nádherné ilustrácie. A keď si pri čítaní trochu „po-google“ v Google Maps, môžete zadarmo cestovať so Ziburom. :D

Knihu, ako aj ďalšie Ziburove cestopisy, odporúčam každému. (Počas daždivých a sivých dní pozdvihnú náladu. Aspoň u mňa to funguje).

Mgr. Gabriela Klimešová

No... premýšľala som dosť dlho či knihu, či film, či podcast... a popravde neexistuje pre mňa TOP obľúbený film či kniha (podcast asi hej a tí, čo ma poznajú, asi tušia :D). Mám rada mnohé žánre, nemám obľúbeného herca ani herečku a ani režiséra či autora... jednoducho je ťažké tým pádom niečo vybrať. A tak som sa rozhodla vybrať niečo, čo považujem za veľmi dobre spracované a to je film *Tolkien* (2019). Tí, ktorí niekedy videli *Pána prsteňov* alebo *Hobita* vedia, že práve John Ronald Reuel Tolkien je autorom kníh, od ktorých sa príbeh odvíja. Nevieam, či ste ich niekedy skúsili čítať, ale knihy sú rozhodne náročnejšie ako film (a to nehovorím o takom *Silmarilione*). Spomínaný film sa radí medzi životopisné drámy.

Čo som vedela už pred tým bol fakt, že Tolkien bol učiteľ. Ale nie preto som si ho vybrala, ale skôr preto, že sa snažil cez svoje knihy motivovať ľudí k čítaniu. Vymyslel vlastný jazyk, ktorý neskôr použil v knihe Pána prsteňov, prežil vojnu, vytvoril nezvyčajné priateľstvá s ľuďmi, s ktorými nemal takmer nič spoločné a o tomto celom a (aj mnohým ďalším) je film. Dôvod, prečo ho odporúčam študentom spočíva hlavne v odvahe a odhodlaní, ktorú možno vnímať na každom Tolkienovom kroku. Nevzdať to. Nevzdať SA. Myslím, že čo sa posolstiev filmu týka, tak ide o uhol pohľadu na film, ale ja v tom vnímam hlavne tieto odkazy.....

PaedDr. Žaneta Pikartová

Povedz mi, čo čítaš a ja ti poviem, kto si...

Zaujímavý výrok, autorom ktorého je možno? Francois Mauriac, prozaik, esejista, nositeľ Nobelovej ceny za literatúru v roku 1952. Oveľa viacej sa mi však chce súhlasiť s akýmsi doplnením: **Poznám ťa lepšie, keď mi povieš, čo si prečítal znova.**

Značná časť druhu Homo sapiens sapiens je neuveriteľne zaujímavá svojím duševným svetom: postojmi, myšlienkami, teóriami, predstavivosťou, charakterom, tvorivosťou. Svojimi schopnosťami, charakterom a temperamentom, ktoré sa zrkadlia v konaní v rôznych situáciách. Málokto ukazuje spoločnosti svoju pravú tvár, skrývame sa pod a za rôznymi maskami. Tie by sme mohli poodhaliť aj stopami v databáze literatúry, filmov, piesní, obrazov, novinových článkov, ktoré každý z nás preferuje, ku ktorým sa opakovane vráti.

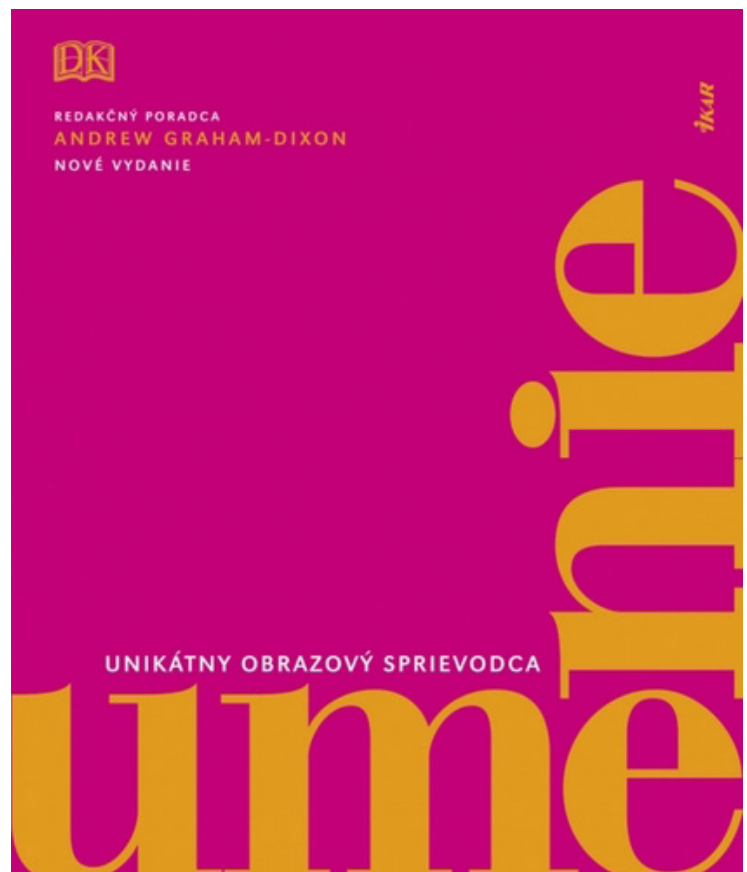
Umenie – unikátny obrazový sprievodca – Andrew Graham-Dixon

Moje pravidelné návraty ku knihe **Umenie – unikátny obrazový sprievodca. Ikar 2019 – 3. vydanie. Autorom je Andrew Graham-Dixon**, britský kritik a teoretik i popularizátor výtvarného umenia. Touto knihou sa so mnou rozlúčila moja bývala trieda IV.C v predchádzajúcom školskom roku. Odvtedy môžem pravidelne navštevovať galériu, lebo na 600 stranách je prierez tvorbou 700 umelcov chronologicky s interpretačným zameraním na kľúčové i osobité diela. Mohli by ste žiť viacero životov a nikdy by sa vám túto knihu nepodarilo prečítať, ak sa vždy aspoň niekoľko minút zadívate na ďalšiu fotografiu obrazu a pokúsite sa o vaše videnie, vaše pochopenie i v kontexte doby a umeleckého smeru. Naposledy som sa pristavila pri impresionizme, ktorý som sa pokúsila sprostredkovať v tercii prezentovaním obrazov Maneta, Moneta, Renoira, Pissarra, Degasa...

Teraz svoje uvažovanie a výpoveď preruším v štýle postmodernej sprostredkovaním menej známych faktov z impresionizmu.

Impresionizmus: pokus o zachytenie svetelných efektov, všedné námety, subjektívny postoj najmä ku perspektíve, jasné a čisté farby – zákaz miešania, oslava moderného života, obsahová náplň dôležitejšia ako technika, plenérové maliarstvo vo voľnej prírode, uvoľnené ťahy štetcom, vplyv fotografie a obdiv k japonským drevorezom, zámerné chyby maliarov, „neznesiteľné“ kontrasty, Degasove nové témy baletiek, tanečníc – pohyb pri tanci i oddych, konské dostihy, motívy železničných staníc, mostov...

Znova a znova sa zamýšľam nad obrazom Renoira *Obed na člnkovej party*, Degasa *Absint* alebo *V kaviarni* a páči sa mi Monetova *Nádrž s vodnými ružami* a *Divé maky*, Sisleyho *Povodeň* a Bazillov obraz *Ružové šaty*. Možno ma znepokojujú Manetove povestné *Raňajky v trávě*...

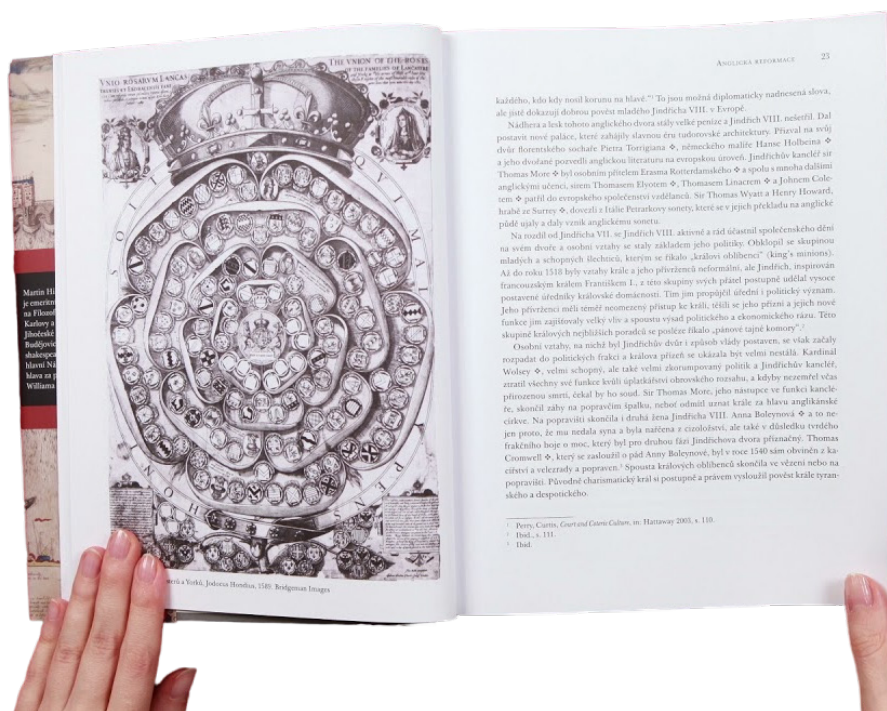

Shakespearova Anglie – portrét doby – Martin Hilský

Ďalším knižným bumerangom je pre mňa **monografia Shakespearova Anglie – portrét doby** skutočnej osobnosti medzi literárnymi teoretikmi a historikmi – **Martina Hilského**.

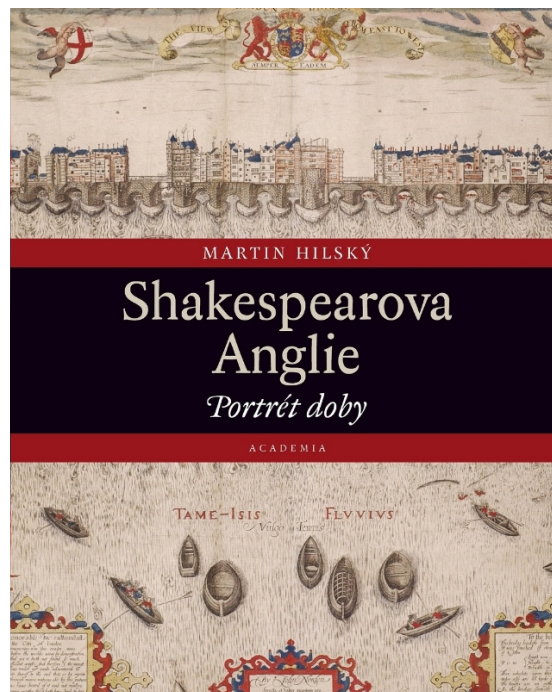
Martin Hilský je emeritný profesor anglickej literatúry na Filozofickej fakulte Univerzity Karlovej a Filozofickej fakulte Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích, prekladateľ z angličtiny, shakespeareológ. Jeho videointerpretácie Shakespeara používam, keď vyučujem Sonety a Hamleta. Je to neuveriteľne bystrý, sčítaný, tvorivý a múdry človek, ktorý v prípade interpretácie Hamleta nehovorí stokrát zdôrazňované, ako Hamlet hľadá spravodlivosť chcúc pomstiť otca, ako bojuje so sebou i s pravidlami a nastavením spoločnosti, ale formuluje otázku o strate vlastnej identity a morálky, keď Hamlet opakovane zabíja. Hilského kniha mi tiež odkryla množstvo detailov, z ktorých si možno poskladať obraz doby a snád niekedy pochopiť všetky vrstvy drámy Shakespeara.

Opäť populárno-náučná postmoderná vsuvka z pohľadu Martina Hilského: Hilský prekvapujúco veľký textový priestor venuje anglickému parlamentnému systému v čase kráľovnej Alžbety. S jeho postrehom možno súhlasiť, lebo rámec doby determinuje často konanie a zmýšľanie hnutí i jednotlivcov. Čítajúc Hilského uvedomujem si, že za Alžbety mal parlament jedno z najvyšších renomé, lebo kráľovná s poslancami prejednávala každú záležitosť, ignorovanie za Stuartovcov len potvrdzuje príčiny Anglickej revolúcie a popravy panovníka. Schôdze parlamentov zvolával panovník 40 dní vopred. V dolnej snemovni privítal panovníka hovorca, v hornej snemovni bol každý zákon prečítaný parlamentným úradníkom a páni mohli jeden po druhom vstať a vyjadriť sa. O každom zákone hlasovala snemovňa 3x.

Začítala som sa do kapitoly škola, čisto z profesionálnej zvedavosti a deformácie, nemenej zaujímavé sú Hilského miništúdie o podnikateľoch, lekároch, o chorobách, hygiene, bývaní, o sexualite, mentalite, o smrti...

Ale späť k alžbetínskemu školstvu: čítanie bolo dôležitejšie než písanie, vzdelanie bolo zadarmo, existovala sieť niekoľko sto stredných škôl grammar schools: akási kombinácia základnej a strednej školy, prevažne filologického a rétorického zamerania. V tejto dobe vzniká ubytovanie študentov priamo na školách – študentské koleje. Dočítala som sa tiež túto pikantériu: „Zatímco na trúne seděla panenská královna, doba jejího vládnutí se vyznačovala intenzivní sexualitou do takové míry, že někteří zasvěcení komentátoři to hodnotí dokonce jako posedlost sexem... Když Hamlet posílá ve známé scéně Ofelii do kláštera, Ofelie i všichni diváci tehdy věděli, že jí tím zároveň posílá do bordelu.“ (Hilský, 2020, strana 347 – 348.)

Stručné dejiny Ruska – Petr Koubský

Čítam Sme a Denník N, mám ich dokonca predplatené. Keď mi vyskočila reklama na knihy denníka N:

<https://obchod.dennikn.sk/knihy>, kúpila som si Stručné dejiny Ruska od Zlatej hordy cez Napoleona, Stalina až k Putinovi – autor Petr Koubský. Nie, Rusom ako-tak rozumiem, ako učiteľka dejepisu ako-tak viem, čo sa tam dialo i čo a ako formovalo charakter národa, komunizmus i Putina, ale chcela som argumenty pre študentov, ktorí nechápu...

Skúste si prečítať, a čítajte pozorne, o rozdaných kartách v histórii, ktoré národy ovplyvňujú vo vývoji: veľké vzdialenosti, nedostatok prístavov a prístupu k moru, neustála snaha o ovládnutie Pobaltia, kontinentálna klíma, veľmi dobré podmienky na uskutočnenie revolúcie, ktorá sa v podstate Rusku vyhýbala až do začiatku 20. storočia. Autor stručne približuje históriu Ruska, zameriava sa na revolúcie r. 1917, dekréty boľševikov, soviety, Stalina, úlohu v druhej svetovej vojne, studenú vojnu, Chruščova, Gorbačova, Jeľcina. Bilancuje ich skutky a dopady, objektívne, chronologicky. V závere je glosovaný Putinov režim a likvidácia jeho kritikov.

Opäť budem citovať zo záveru knihy: „Putin je inovatívny v tom, že zaviedol dik-tatúru nového typu, aká predtým nebola nielen v Rusku, ale v takej vyhranenej podobe – nikde inde na svete. Jej hlavným rysom je zrejme to, že sa skôr než o uchvátenie verejnej mienky snaží o jej neexistenciu. Ideálnym občanom je ten, komu je všetko jedno, je spokojný so svojou životnou úrovňou, pretože vie, že bývalo horšie, do ničoho sa nezapletie, všetko vezme na vedomie a predovšetkým nemá politické ambície. Ideálny občan verí, že Putin vie všetko lepšie a že sa vypláca naňho spoliehať.“ (Koubský 2022, strana 181).

Keď ste pozorne čítali, čo čítam ja, zistili ste, že rada rozmýšľam, vzdelávam sa, som kritická, pochybujem, hľadám, rada sa inšpirujem, mám rada umenie...

Cizinka (Outlander) – Diana Gabaldon, tiež seriál Netflix – 3 Zlaté glóbusy

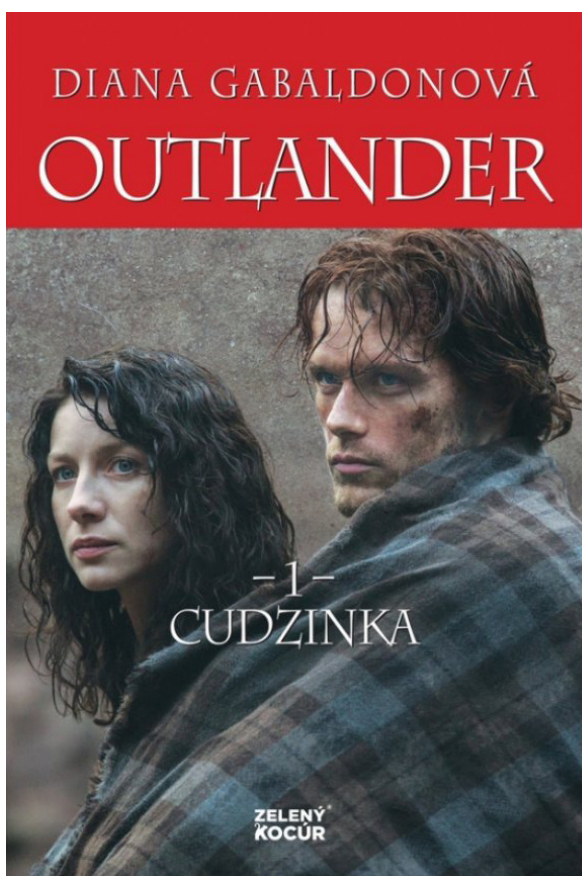
Preferujem aj záhady, seriály a romantiku – tiež tú v seriáloch. S manželom sme sa dvakrát dívali na všetky série Cizinky od Diany Gabaldon. Knihu som dostala dávnejšia na Vianoce, lebo som chcela porovnať knižné a seriálové spracovanie.

Prvá séria je určite neprekonateľná: divák alebo čitateľ sleduje hlavnú hrdinku - zdravotnú sestru Claire Randollovú v roku 1945. Je vydatá, ale s manželom bola krátko, preto plánujú spoločnú budúcnosť a odchádzajú na vidiek do Škótska. Frank sa ako historik amatér teší, že môže sledovať svojho predka kapitána Randalla v 18. storočí, a to vďaka materiálom, ktoré nájde. Claire objaví kopec Craigh na Dun pripomínajúci megalitické stavby a keď sa kameňov dotkne, prenesie sa v minulosti o 200 rokov späť. Existujú viacerí s takýmito schopnosťami. Je to obdobie predka jej manžela - kapitána Randalla bojujúceho na Škótskej vysočine. Vedie boj na strane anglického panovníka proti nezávislým škótskym klanom. Takže fantasy s cestovaním v čase a historickým kontextom.

Kapitán Randall je vzhľadovo identický s Clairiným manželom, takže si ich hlavná hrdinka pomýli, ale je to sadistický homosexuál. Claire preživa vďaka vedomostiam z oblasti medicíny, dostane sa do klanu MacKenziov a vydá sa za mladého Jamieho Frasera, ktorého zneužil a stále prenasleduje kapitán Randall.

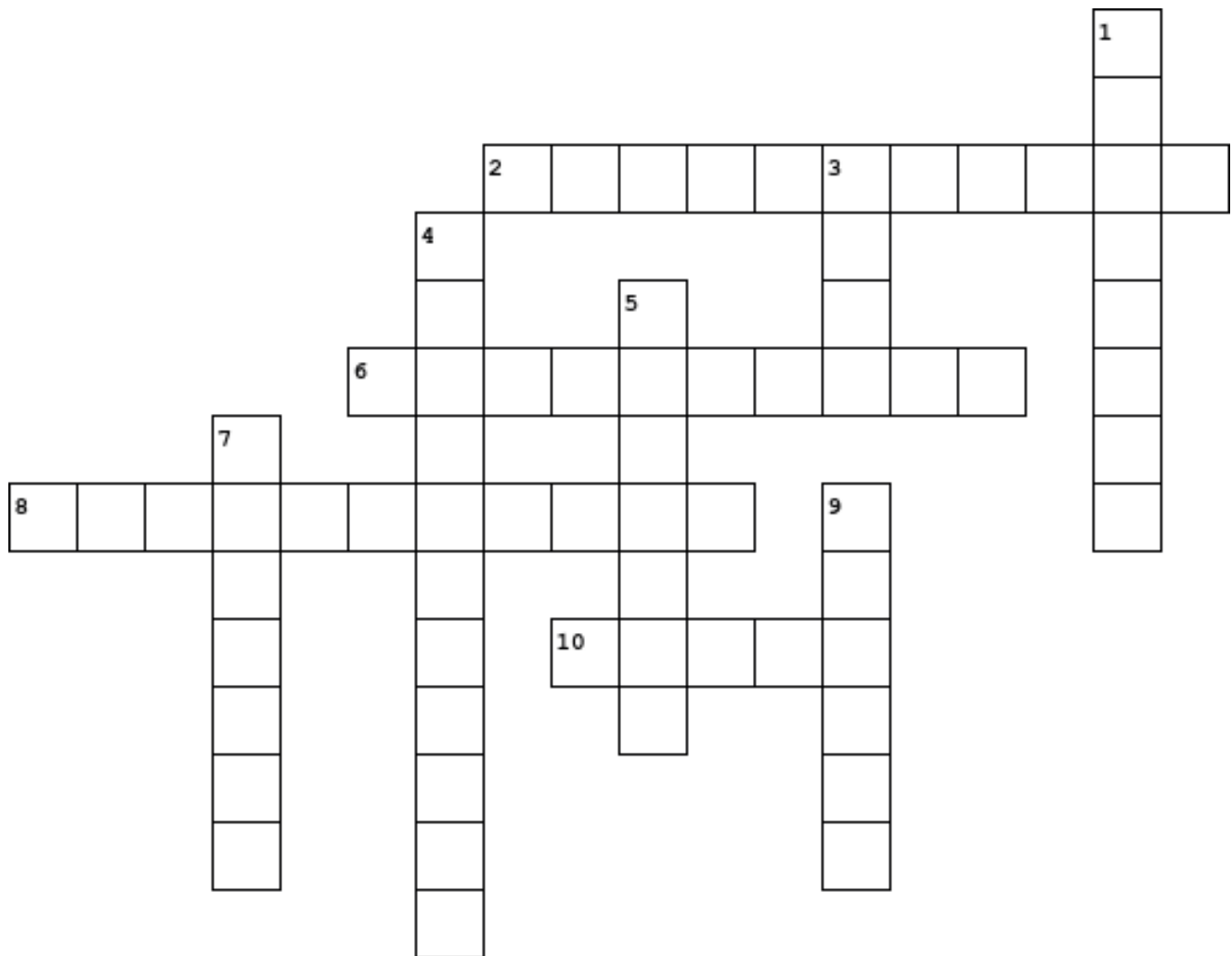
Páčili sa mi i historické reálie, lebo jedna zo sérií je umiestnená do osídľovania Ameriky, kde sa v Severnej Karolíne usadí Jamie a Claire. Claire bola späť v čase, je tehotná s Jamiem, vychováva dcéru Briannu, ktorú sledujeme do dospelosti v prítomnosti. Zaujímavý je návrat do minulosti, americká revolúcia, boj za nezávislosť, indiánske boje, život na južanských farmách s otrokmi.

Ako učiteľka dejepisu som ocenila historické fakty: kľúčový boj v podobe bitky pri Cullodene 16. apríla 1746 – škótski jakobitskí povstalci tu zaútočili na vojakov anglickej armády. A tragicky prehrali svoj boj za Stuartovcov, za vieru, za zvyky. Angličania vtedy tisíce rodín deportovali do Ameriky. Román bol vydaný ešte v roku 1991, v češtine v roku 2010, televízne spracovanie v roku 2014. Text i seriál sú vysoko hodnotené, získali rôzne ocenenia, seriál mal vyše 80% ohodnotenie. Je v súlade s históriou, výpravný, hodnovernosť dodáva romantickej láske i chémiu medzi hlavnými hercami, no každá séria je viac a viac poplatná sentimentalizmu a pripomína červenú knižnicu. Kníh je vydaných 8, po 600 – 700 strán, sú multizánrové. Odporúčam vidieť, občas prečítať a relaxovať.

Across

2. Ako sa volá článok na strane 18?
6. Podľa ktorej pani profesorky je život ťažký?
8. Ako sa volala polievka, ktorá bola na obed v pondelok 13. marca?
10. Aké je krstné meno našej súčasnej šéfredaktorky?

Down

1. Ako sa volá kniha od Aleny Mornštajbovej, ktorú odporúčame v bookclube?
3. Na aké zimné jedlo vám Lukáš Ludva dal recept?
4. Do akej architektúry zaradíme Univerzitu (UTEC) v Peru?
5. Aký film odporučila pani profesorka Klimešová?
7. Aký deň v mesiaci býva tematický?
9. Má radšej pani profesorka Mudrochová sladké alebo slané?

J U U A N E P O D V E D O M I E S
 O Á M S K Ť S O V I L N A V R T E
 L I N E U T Ž I V E L S Z O B E N
 S S K V N M Í U E S Á Y Ó O E L G
 A U T L O I Z Ž Y R I R F U L O Y
 M P M É E L E I A M R O R T E O M
 A D O Z W N Á U N P O H O L T R D
 E R N C I E O R T O T S M A R A H
 T V Ú A I L I T K K I O A N I R C
 , B M T L T A V Y O D S T D A Á E
 E C U Ř K R Y T R J E H E E Z Š I
 N C E L T E E D U E R A M R Á I R
 N E V S C V T M O R T O K S P K H
 E R Ť A N K O I M H B N N E L X N
 I A H M L A O L H U A O I U E S E
 V M O T Ý Ľ K O Y C S J H G T T A
 I D E N T I T A B L R G Y O K I A
 V < S E P T I M A H L A S V A 3 3

ARCHITEKTÚRA
 BELETRIA
 BOOKCLUB
 BRUTALIZMUS
 CESNAK
 EDITORIÁL
 EXPRESIONIZMUS
 FAIRY
 HORY
 HLAS
 HMLA
 HRIECH
 IDENTITA
 INTERVIEW

JAHODY
 KLENOTY
 KNIHY
 KRÁĽOVNÁ
 MAREC
 MASLO
 METAMORFÓZA
 MOTÝĽ
 MŔTVOLY
 NEBO
 OUTLANDER
 PAŽÍTKA
 POCIT
 PODVEDOMIE

POKOJ
 RARÁŠIK
 SENGYM
 SEPTIMA
 SUMMERLAND
 TELO
 TRVANLIVOSŤ
 UMENIE
 VIVIENNE
 VOGUE
 ZÁPLETKA
 ŽIVEL

SnEaK pEeK?

ODPOVEĎ: _____

